

De zon schijnt langer en feller. Vooral in mei

Pag. 8

'Niet de consument maar de dierhouder moet kneuzingen bij kuikens voorkomen'

Pag. 9

Leeuwarder studenten gaan aan de bloedtap

Pag. 18

WEEKBLAD VOOR WAGENINGEN UR/

3E JAARGANG/ 23 APRIL 2009

RESOURCE

#25

PAG. 10

PAPIEREN ONTWIKKELINGSHULP

ZEEPKIST

RESOURCE@WUR.NL

HR

ecologische hoofdstructuur

Henk van Ruitenbeek

HOFFMAN

HOGER MANAGEMENT

Ik zit tegenwoordig ook in het management. Een nieuwe uitdaging, helemaal te gek. Er gaat echt een wereld voor je open. Als je eenmaal in het circuit zit dan word je overspoeld met e-mails en folders voor managementboeken, tijdschriften, cursussen en persoonlijke coaching op maat. Duizend-en-één mogelijkheden om managementcapaciteiten optimaal te ontwikkelen en jezelf ten volle te ontplooiën. En niet alleen jezelf, maar natuurlijk ook je mensen.

In mijn geval zijn 'mijn mensen' mijn hond. Een echte jachthond. 'In potentie een harde werker maar heeft veel beweging en aansturing nodig', staat er in de rasbeschrijving. Bepaald geen makkie

dus. Een extra complicatie is dat mijn jachthond is gehuisvest in ons kleine rijtjeshuis met een druk gezin, een kat, een parkiet, een hok vol hele leuke konijntjes en enkele paartjes handtamme witte sierduiven die vredelievend en naïef losvliegen in de idyllische achtertuin. Voor de optimale ontplooiing van mijn geboren jager schiet Martin Gaus dus echt tekort en moet er hoger management gevoerd worden.

Voor het voeren van dit hoger management leer ik veel van alle managers op mijn werk. Weliswaar zijn de managers bij Wageningen UR niet altijd goed zichtbaar, zoals in de vorige Resource werd bericht, toch zorgen ze er wel voor dat ik als on-

derzoeker niet mijn eigen droomonderzoek najaag, maar dat ik marktgericht werk. Het gaat er niet om wat ik wil, maar wat de klant wil.

Dus als mijn geestdriftig kwispelende medewerker weer met zijn tong ver uit de bek voor het konijnenhok staat te kwijlen, dan kijk ik als een echte manager schier onzichtbaar mee op de achtergrond. Ik ben de baas. En hij is braaf, zolang ie Flap-pie's vriendje is, tenminste. Dat moet immers zijn nieuwe intrinsieke marktgerichte motivatie zijn. Peuter dat maar eens aan zijn primitieve verstand. Dat is hard werken voor een jachthond. En voor mij als manager. 'Af! En niet happen naar de baas.' / **Marco Hoffman**

POST

Brieven kunnen worden gericht aan resource@wur.nl. Brieven dienen niet langer te zijn dan 400 woorden.

VERDIENEN AAN VRIJHEID

Als omwonende van Ceres kan ik een glimlach niet onderdrukken als ik de woorden van president Willem Selen lees op de achterpagina van Resource 24: 'Wij als vereniging vinden dat vrijheid niet iets vanzelfsprekends is en zijn dan ook trots dat wij een monument dat dit universele begrip onderstreept, een plek op ons terrein mogen bieden'. De tien meter hoge zuil komt namelijk op een stukje stoep dat al jaren tot de openbare ruimte behoort, buiten de tuin van Ceres. Ceres laat zich hier door de gemeente goed voor betalen.

Dat plaatst de hoogdravende woorden over vrijheid in een iets ander daglicht. Als je vrijheid werkelijk zo belangrijk vindt, dan heb je daar wat voor over en laat je je er niet voor betalen. Of dan besteed je de inkomsten aan een goed doel dat met vrijheid te maken heeft. / **Jelte Zeilstra, Wageningen**

RANDSTAD-WAGENINGEN

De mooie Opinie getiteld 'Verlies' van Gaby van Caulil (Resource 24 van 16 april), is toch wat eenzijdig. Als twee hoogleraren (n = 2) naar de Randstad vertrekken en je concludeert dan dat Wageningen in het nadeel is, getuigt dat niet van journalistieke hoor en wederhoor. Ik kom uit de Randstad, heb er mijn hele scholing gehad. Op een uitstap naar Amerika na, heb ik er altijd gewoond en gewerkt, voordat ik tien jaar geleden naar Wageningen kwam. Ik heb het hier prima naar mijn zin. En dan mijn vrouw, die haar hele leven in Leiden heeft gewoond, letteren doceert aan de Leidse Universiteit, en vijf jaar geleden naar hier is verhuisd, wat toch een gang naar de intellectuele woestijn lijkt. Als ik eens voorzichtig opper dat terugkeer naar de Randstad toch misschien wel aardig zou zijn, krijg ik een duidelijk antwoord: 'Dan ga je maar alleen, mij krijgen ze hier niet meer weg'. En ze heeft uiteraard gelijk.

Dit is wederhoor (n = 2): Randstad – Wageningen is tot nu toe gelijkspel. / **Piet Boonekamp, manager Business Unit Biointeracties & Plantgezondheid**

AN ECO-ORION: GALAXIES AWAY?

Orion – a major constellation, easily located by the three stars that make up Orion's belt, and coming soon to a campus

‘We hebben er geen boodschap aan dat het voor Idealis gunstig is als er wachtlijsten zijn’

near you! But you'd have better luck reaching the constellation than having a say in the building design.

This 'monolith' will have major implications for long-term campus sustainability and user-friendliness. Clearly, the students and staff who will use the building should have some input in the design – 'for quality of life'! And the wealth of knowledge within Wageningen UR should go towards its development – 'Science for Impact'!

Yet the opportunities for input were poorly publicized, poorly attended, and uninviting, and the sustainability objective for the building is merely to meet regulations. The architect in his office was not interested in hearing our ideas and suggested we attend the final public meeting, which was a Dutch presentation with only 25 people present - most of them hand-picked by WUR for a planning working group – and only one student. The size of the room and nature of the meeting made it apparent that a larger audience was not expected, or welcome.

We wanted to hear the plans and share our ideas for making Orion WUR's most sustainable building yet – but the architect himself wasn't making any promises, only stating that at least 180 (D), the current norm, would be reached.

It appears that plans for Orion are being pushed through with as little emphasis on sustainability and participation from students and staff as possible. Where are 'science for impact' and 'quality of life' when it comes to our own campus? Is sustainability only an option for WUR when it doesn't cost us anything?

We envision an interactive design and learning process that is inviting to an international community and benefits from

the experience of our world-class students and staff. We envision sustainability embedded in the infrastructure of the university from the start, not merely added as an afterthought in compliance with basic legislation.

Take inspiration from Orion's namesake – let's get our heads out of the sand and into the stars. / **Wageningen Environmental Platform (WEP)**

KAMERNOOD

Wie de lokale politiek de afgelopen weken gevolgd heeft, weet dat de gemeente Wageningen de laatste hand aan haar Woonvisie heeft gelegd. Daar stond eerst één regel over studentenhuysvesting in. Wij, verschillende organisaties die zich onder andere bezighouden met de studentenhuysvesting in Wageningen, hebben gebruikgemaakt van de inspraakmogelijkheden tijdens de raadsvergadering. Nu staat er één paragraaf over dit onderwerp in de nieuwe Woonvisie: nog steeds niet veel maar wel een grote verbetering. Enkele dagen later stond er in een regionale krant een reactie van dhr. Van Medenbach, directeur van Idealis, waarin hij beweerde dat er geen woningnood in Wageningen bestaat.

Dat is een tamelijk eenzijdige voorstelling van zaken. Van de studenten die in september beginnen, krijgen de laatsten pas ergens in het voorjaar een kamer aangeboden. Er is een urgentieregeling voor reisafstand, maar in de praktijk kun je daar pas gebruik van maken als je meer dan vier uur per dag moet reizen.

De definitie van woningnood die Idealis hanteert, is dat er nog kamerzoekenden zijn na 1 mei. Die definitie is een paar jaar

geleden bedacht, na de sloop van studentencomplex Rijnsteeg. Sindsdien is die 1 mei-grens de leidraad bij de sloop- en nieuwbouwplannen van Idealis.

Voor ons, studenten, is er sprake van woningnood als we langdurig geen kamer kunnen vinden en ver moeten reizen. We hebben er geen boodschap aan dat het voor Idealis gunstiger is als er langere wachtlijsten zijn. Met een marktaandeel van zeventig procent en officieel een sociale doelstelling zou Idealis toch creatievere keuzes moeten kunnen maken.

Verder groeit het aantal studenten hard. Recente navraag bij Wageningen UR vertelde ons dat we in 2012 circa 6.650 studenten kunnen verwachten, en in 2015/2016 ongeveer 7.500 studenten.

Op dit moment zijn het er ronde de 5.000. Dit - zo benadrukt Wageningen UR – is een reële schatting, onder andere gebaseerd op de demografische ontwikkelingen. De instelling past hierop haar infrastructuur aan. Zelfs als maar een deel van de nieuwe studenten daadwerkelijk in Wageningen wil komen wonen, komt er een flink probleem in de huysvesting aan – dat los je niet op met de paar complexen die Idealis nu gaat bouwen.

Als Wageningen bekend wordt als de stad waar weliswaar leuke studies zijn maar te weinig kamers en geen treinstation, gaan we de geplande groeicijfers zeker niet halen. Daarom blijven we erop hameren dat WUR, Idealis en gemeente Wageningen werken aan voldoende, goedkope en aantrekkelijke studentenhuysvesting. En graag in de buurt van Wageningen: internationale studenten naar Hoenderloo op-en-neer slepen is geen oplossing. Van Medenbach grijpt in zijn ingezonden brief de gelegenheid aan om bij Wageningen UR goedkope grond voor een nieuw studentencomplex te vragen. Dat lijkt ons een heel goed plan: de universiteit hoeft niet al haar grond voor de maximale prijs te verkopen. Studentenvoorzieningen zijn voor een deel ook haar verantwoordelijkheid.

Maar als tegenprestatie mag Wageningen UR ook verwachten dat Idealis zich minder commercieel gedraagt. Wat ons betreft worden een paar stukken grond uitgeruild tegen de harde contractuele verplichting voor Idealis om de 1 mei-grens terug te brengen naar bijvoorbeeld 1 december, en om overal in Wageningen normaal geprijsde studentenwoningen aan te bieden. Dat laatste betekent concreet: nergens over de eerder afgesproken norm van tachtig procent maximaal redelijke huur heen gaan. / **Harriet Tienstra (studentenraadsfractie PSF), Anne Reijbroek (studentenraadsfractie VeSte), Luc Steinbuch (Huurdersorganisatie SFO), Kim van Groningen (Studentenvakbond WSO)**

OPINIE

OPGEGEVEN

Op de wereldkaart van genetisch aangepaste gewassen is Europa een woestijn. En dat zal nog wel even zo blijven, nu ook Duitsland afziet van gengewassen. Oostenrijk, Hongarije, Frankrijk, Luxemburg en Griekenland waren al tegen.

De Duitse CSU-minister Ilse Aigner heeft dit jaar de teelt van MON810-mais verboden en het Duitse BASF heeft be-

sloten het biotech-onderzoek langzaam naar de VS te verplaatsen. BASF wacht immers al jaren vergeefs op toelating van transgene aardappels.

Dit betekent ook dat een Wageningse vinding voorlopig geen toepassing vindt. De Groningse aardappelcoöperatie Avebe wacht op Europese toelating voor teelt van de Apriori-aardappel, die zonder klonteren te verwerken is tot plastic of lijm. Die pieper is mede ontwikkeld door Wageningse plantenveredelaars. Dat was in de jaren tachtig. Nu is het 2009 en het ziet er niet naar uit dat de Apriori nog de grond in gaat. De Europese milieulobby is bijzonder succesvol in het tegenhouden van transgene gewassen. Europese biotechnologen doen van alles om aan de bezwaren van Greenpeace en consorten tegemoet te komen. Maar ze komen er niet doorheen.

Zie hier vier grote bezwaren tegen gentech en de reacties van onderzoekers:

1. 'Bij het inbrengen van nieuwe genen komen ook genen voor antibioticaresistentie mee.' Antibioticagenen worden nu niet meer gebruikt.
2. 'Als je genen uit andere soorten gebruikt, weet je nooit wat ze doen in hun nieuwe omgeving.' Maar ook cisgenese, dat gebruik maakt van soorteigen genen, stuit op bezwaren.
3. 'Transgeen voedsel leidt tot allergie.' Dat werd uitvoerig onderzocht en bleek onwaar.
4. 'Alleen multinationals profiteren van de voordelen van gengewassen.' Toch is in 1997 een rijstsoort ontwikkeld met extra bètacaroteen, voor kinderen met vitamine A-gebrek. Het is nog niet op de markt, dankzij verzet van onder meer Greenpeace.

De milieubeweging is en blijft tegen. Het is treurig dat ze daarin zoveel gehoor vindt in Europa. Want met biotech blijkt niks mis – buiten Europa worden al twintig jaar probleemloos transgene gewassen verbouwd. De genterchnologie die in Europa is ontwikkeld, wordt nu in andere continenten te gelde gemaakt. Bedrijven en wetenschappers trekken weg.

Zo ontwikkelt BASF nu in Amerika een genetisch aangepaste maïssoort, die tegen langdurige droogte kan. De Duitse onderneming heeft Europa opgegeven. / **Gaby van Caulil**

Studentenflat Rijnsteeg is in 2007 gesloopt. / foto GA

Resource 26 verschijnt op 7 mei

Omslagfoto Bart de Gouw

IN 'T NIEUWS

16 APRIL T/M 22 APRIL 2009

RESTAURANT VAN DE TOEKOMST BEGINT TE LOPEN

Het Restaurant van de Toekomst legt de laatste hand aan een nieuw businessplan. Daarin sluit het restaurant beter aan bij onderzoeksgroepen van Wageningen UR. Manager Bart van Nunen tempert de hooggespannen verwachtingen van vorig jaar. 'Innovatief onderzoek in een nieuwe faciliteit vraagt om een opstarttijd van drie jaar.'

Van Nunen is sinds medio 2008 verantwoordelijk voor het restaurant. Er waren toen miljoenen geïnvesteerd in het restaurant en de nadruk lag – ook in de publiciteit – sterk op het restaurant als geavanceerde bedrijfskantine. Dat voedingsbedrijven en cateraars in de rij zouden staan om innovatief gedragsonderzoek met camera's in Wageningen te laten uitvoeren, bestempelt hij terugkijkend als *wishful thinking*. 'Er lag een te ambitieus businessplan.'

Dat resulteerde vorig jaar in een tekort van een half miljoen euro. Dit jaar halveert dat tekort, verwacht Van Nunen, in de loop van 2010 komen de inkomsten en uitgaven in balans. Hij baseert die verwachte groei mede op de succesvolle 'participantendag' van enkele weken geleden. 'We hebben het afgelopen jaar een netwerk opgebouwd van 42 participanten, waaronder belangrijke voedingsbedrijven, die graag meer betrokken willen worden bij ons onderzoek.' Hij verwacht het komende jaar de contacten om te zetten in contracten.

Het aantal opdrachten groeit, al zal dat dit jaar nog niet tot een positief resultaat leiden, zegt Van Nunen. Voedingsonderzoeker ir. Gertrude Zeinstra, die uitzoekt hoe je kinderen meer groente kunt laten eten, had laatst driehonderd kinderen met ouders in het restaurant. 'De meerwaarde

Op uitnodiging van een onderzoekster die bekijkt hoe je kinderen meer groente kunt laten eten, had het Restaurant van de Toekomst onlangs driehonderd kinderen over de vloer. / foto BdG

van het restaurant is dat we een *real life* eetsituatie aanbieden waar we de interactie tussen kind en ouders op camera kunnen vastleggen.' Ook is afgelopen jaar een nieuw visproduct ontwikkeld en uitgetest, met een ketjapbedrijf is gewerkt aan zoutreductie en de presentatie van verse salades is onderzocht. In totaal gaat het om zo'n vijftien onderzoeksprojecten die zowel wetenschappelijke als marktkundige resultaten hebben opgeleverd, aldus Van Nunen.

Hij benadrukt dat hij manager is van het *Center for Innovative Consumer Studies* (CICS). Dat bestaat uit zo'n vijftien consumentenonderzoekers die beschikken over een uitgebreid onderzoekslaboratorium, waar het Restaurant van de Toekomst een

derde deel van uitmaakt. 'We combineren fundamenteel en toegepast onderzoek in diverse laboratoria zoals *mood rooms*, *foodlabs* en sensorische labs, met uiteindelijk de *real life* situatie in het restaurant. Verder werken we met thuispanels.'

Door de sterkere nadruk op de onderzoeksfaciliteiten komt de samenwerking met de Wageningse onderzoeksgroepen op gang. 'De nieuwe leerstoel van Kees de Graaf, Sensoriek en eetgedrag, sluit vanzelfsprekend prima aan. Maar we werken ook samen met consumentenonderzoekers van de Social Sciences Group en onderzoekers van Humane Voeding en het topinstituut Food and Nutrition. Onze nieuwe missie is *consumer driven healthy food choice*, met twee thema's: consu-

mentgedreven productinnovatie en gezonde voedselkeuzes van ouderen en kinderen. Zo ontstaat focus en plaatsen we ons herkenbaarder in de markt.'

Door de sterkere samenwerking met onderzoekers is het sensorisch lab al bijna volgeboekt tot de zomervakantie, zegt Van Nunen, en ook de andere laboratoria worden vaker afgehuurd. 'Maar de kosten blijven hoog. Het zijn hele dure vierkante meters in het restaurant – met een saladetest verdien je maar een paar vierkante meters terug. Als je meerdere consumententests tegelijk hebt lopen, wordt het interessant.'

Het nieuw businessplan wordt in juni voorgelegd aan de raad van bestuur en de ondernemingsraad. / AS

'WAGENINGERS TE WEINIG AMBITIEUS'

De meeste Wageningse studenten bereiden zich niet genoeg voor op hun carrière als manager of wetenschapper. Dat zei rector magnificus prof. Martin Kropff tijdens de opening van de vijfde Education-day, op 16 april. Ook andere sprekers opperden dat Wageningse afgestudeerden wel wat meer ambitie mogen tonen.

Kropff kondigde aan verschillende masterprogrammas te willen invoeren waarbij studenten specifiek worden opgeleid tot onderzoeker, manager, beleidsmaker of onderwijzer. Dat lijkt hem een goede manier om je toekomst te ontwerpen. 'Idealisme in Wageningen betekent *science for impact*', aldus de rector. Wat voor soort impact dat kan zijn werd verwoord door de Wageningse alumnus dr. Hans Westerbeek. Hij gaf een ietwat overweldigende presentatie over zijn weg naar de top als directeur bij de nutriëntenafdeling van FrieslandCampina. Over het

bedrijf vertelde hij: 'We help people moving forward in life by getting more out of milk. Milk is full of possibilities. From cow to consumer, our breakthrough ideas unlock the power of milk.' En zo verder.

Volgens Westerbeek lopen Wageningers achter bij andere afgestudeerden omdat ze hun carrière doelen vaak niet helder hebben. Zijn belangrijkste boodschap voor de aanwezige studenten was ambitie te tonen tijdens sollicitatiegesprekken en trots te zijn op wat je hebt bereikt. Op vragen uit de zaal over hoe je carrière doelen kunt vaststellen voor je enig idee hebt van het werkveld, kwam nauwelijks antwoord. Behalve dat het belangrijk is om ambitie te tonen.

Aan het eind van de dag, na een serie workshops over onder meer assessments en ondernemerschap, gaf onderwijsdirecteur Pim Brascamp - gezeten op een gammele stoel in de coffeecorner van Forum - een treffende samenvatting van de dag: 'De uitdaging voor academici is te weten te ko-

men wat je niet weet. De uitdaging voor managers is om dat te verbergen.' / NM

Tips voor een succesvolle wetenschappelijke carrière:

- 1 Zoek een goede onderzoeksgroep uit. Het is moeilijk om boven het niveau van je omgeving uit te komen, dus neem niet de eerste de beste positie aan.
- 2 Doe wat je leuk vindt. Zo kun je jarenlang geboeid blijven door je eigen onderzoek.
- 3 Specialiseer je niet te vroeg. Een onderzoeksmaster kan een goed idee zijn, maar ook laatbloeiers kunnen voorkomen.
- 4 Je PhD is je cv. Werk aan je netwerk, doe onderzoek in het buitenland, en geef lezingen.
- 5 Publish or perish. Dat geldt tegenwoordig zelfs voor de sociale wetenschappen.
- 6 Wetenschap en gezin zijn te combineren. Mits je goed plant.

DUURZAME IDEEËN GEVRAAGD

Wie Wageningen UR duurzamer wil zien, kan nu de kans grijpen daar invloed op uit te oefenen. Een serie van zeven workshops moet zo veel mogelijk ideeën van studenten en medewerkers boven tafel krijgen. Wageningen UR wil graag voorlopen op het gebied van duurzaamheid. Die ambitie werd eerder dit jaar vastgesteld. Maar die moet nog worden omgezet in acties. De projectgroep duurzaamheid moet eind dit jaar een plan van aanpak klaar hebben. De workshops in Forum zijn gekoppeld aan zeven thema's. 'De opzet is om een brede discussie op gang te brengen', legt voorzitter van de werkgroep Joris Fortuin uit. Over de gekozen ambitie, maar vooral over hoe die ambitie in te vullen. Daarbij wil de werkgroep gebruikmaken van de enorme hoeveelheid kennis en ideeën die er op het gebied van duurzaamheid binnen de organisatie zijn. / RK

Zie voor de workshops pagina 8

**Helene Stafleu:
'De reorganisatie
van het LEI heeft
niks met de
recessie te maken'**

LEI OPGEDEELD IN ZES WERKVELDEN

Nog deze zomer moet de interne reorganisatie van het LEI zijn afgerond. Het LEI kent nu nog drie afdelingen: plant, dier en maatschappij. Die indeling wordt verfijnd naar zes werkvelden. Er gaan geen banen verloren.

Met de reorganisatie wil het LEI beter herkenbare werkvelden gebruiken en beter aansluiten op de thema's in de markt. Naar buiten toe presenteert het LEI zich al

geruime tijd op de nieuwe manier. De LEI-rapporten zijn stevast voorzien van een van de zes pictogrammen die verwijzen naar de werkvelden. Met een kleine aanpassing ten opzichte van nu worden die velden straks: 'internationaal beleid', 'markt en keten', 'milieu, natuur en landschap', 'consument, gedrag en gezondheid', 'sector, bedrijf en ondernemerschap', en 'regionale ontwikkeling en ruimtegebruik'. De cijferaanpak van het

werkveld 'data' vormen een zevende tak, die voor alle andere werkzaam is. Intern moet de nieuwe indeling nog gestalte krijgen. Het streven is dat die operatie in juli wordt afgerond. Op dit moment buigt de ondernemingsraad zich over het reorganisatieplan. Een belangrijk onderdeel daarvan is de personele invulling van de nieuwe werkvelden. Voorop staat dat niemand wordt ontslagen, laat woordvoerder Helene Stafleu weten.

'Iedereen blijft aan het werk voor het LEI. De reorganisatie heeft niks met de economische recessie te maken. We zijn er een jaar geleden al mee begonnen.' Ook zal niemand van standplaatsen veranderen. Functies blijven behouden, maar het is niet uitgesloten dat sommigen van bureau moeten wisselen. Dat zal pas in de loop van de komende maanden duidelijk worden. / RK

ENERGIE UIT KAS ZOEKT TOEPASSING

Minister Verburg opende vorige week drie energieproducerende kassen bij het praktijkcentrum van Wageningen UR in Bleiswijk. Op de vraag of die kassen echt meer energie leveren dan ze gebruiken, antwoordt onderzoeker dr. Feije de Zwart van Wageningen UR Glastuinbouw bevestigend. Maar dat wil nog niet zeggen dat die geproduceerde energie bruikbaar is.

De kassen in Bleiswijk, luisterend naar de namen Sunergiekas, Zonwindkas en Flow-deckkas, zijn ontstaan tijdens een ontwerpwedstrijd. De opgave was: maak een kas die meer energie produceert dan er aan fossiele brandstof in gaat. En dat gaat lukken, zegt De Zwart. Als je kijkt naar het aantal megajoules, zullen de demokassen meer energie voortbrengen dan ze aan hoogwaardige energie gebruiken. 'Maar de energie die ze leveren is van lage kwaliteit. Er gaat aardgas en elektriciteit in en er komt een beetje elektriciteit uit, maar vooral veel lauw water van 20 graden Celsius.' Met dat lauwe water zijn naburige huizen te verwarmen. Op papier dan, want de praktijk wijst uit dat het duur en lastig is om die laagwaardige warmte aan huishoudens te koppelen. 'Uit energieoogpunt is het voor de huishoudens zuiniger om water te verwarmen met zonnepanelen', zegt De Zwart. Zonder vraag naar afvalwarmte zijn de demokassen geen economisch renderende systemen.

Maar dat kan veranderen. 'De huidige tuinbouw draait op restwarmte uit warmtekrachtkoppeling (wkk). De wkk-installaties van tuinders verbruiken gas en leveren elektriciteit aan de consument – tien procent van de elektriciteitsvraag in Nederland – terwijl de tuinders de vrijkomende warmte en CO₂ gebruiken voor de gewasproductie. Dit is een zeer efficiënte wijze van gasverbruik, vergeleken met een gewone elektriciteitscentrale die alle afvalwarmte weggooit', zegt De Zwart. De huidige tuinbouw drijft daarmee op aardgas. 'We weten dat aardgas schaars wordt en dus duur. Het wkk-spoor loopt dus dood en we moeten op tijd de wissel kunnen omzetten naar kassystemen die veel minder afhankelijk zijn van dure energiebronnen. De zon het werk laten

Op de step. Gerda Verburg opende vorige week met een Segway drie energieproducerende demokassen in Bleiswijk. / foto G.J. Vlekke

doen is daarvoor de meest geëigende weg, omdat dat de enige energiebron is die overal beschikbaar is.' De demokassen laten daarbij de nieuwste technieken zien om de warmtevraag in de kassen te beperken, zoals isolerende schermen en terugwinning van warmte. Hierdoor zijn ze veertig tot vijftig procent energiezuiniger dan de gangbare kassen.

Omdat de tuinder momenteel beschikt over grote hoeveelheden restwarmte uit zijn elektriciteitsproductie, zijn deze voordelen voor hem op dit moment minder relevant. Toch zijn tuinders in de kassen geïnteresseerd, omdat ze een aantal componenten en teelfilosofieën direct op hun bedrijven kunnen toepassen. / AS

SLECHTS HANDJEVOL ANDERSTALIGE PROMOTIES

De afgelopen jaren is er aan Wageningen Universiteit slechts een handjevol proefschriften gepasseerd in een andere taal dan het Engels. Dat zegt prof. Paul Struik, lid van het college voor promoties, in reactie op een klacht over het nieuwe promotiereglement, dat half maart van kracht is geworden.

Een opvallende verandering is dat promoties alleen nog in het Engels of Nederlands mogen plaatsvinden. Prof. Jos van der Maesen, emeritus hoogleraar Plantentaxonomie, noemde het in een ingezonden brief (Resource 24) 'droevig' om het Frans officieel af te schaffen. Hij is verbonden aan een leerstoelgroep die veel contacten heeft in Franstalig Afrika.

Struik zegt dat er inderdaad Franstalige promoties zijn geweest bij Plantentaxonomie. 'Maar eerlijk gezegd kan ik me geen specifieke voorbeelden herinneren. Dat is al een tijd geleden. Ik herinner me wel een Italiaans proefschrift en zelfs een Fries proefschrift. De afgelopen jaren waren er een paar Spaanse en een paar Nederlandse promoties. Die laatste komen voornamelijk in de sociale wetenschappen voor.' De rest van de proefschriften is allemaal in het Engels.

'Het probleem bij anderstalige promoties is dat er opposanten en een waarnemend rector gevonden moeten worden die de discussie kunnen volgen', aldus Struik. 'Een beoordeling van een promotie bestaat uit een oordeel over het proefschrift én een over de verdediging. Als je hier serieus mee om wilt gaan, moeten alle leden van de commissie het debat goed kunnen volgen en daar een oordeel over kunnen vormen.' Voldoende deskundige commissieleden vinden die allemaal Spaans, Frans, Italiaans of Fries beheersen, blijkt lastig. / NM

UIT 'T VELD

NIEUWS UIT DE WETENSCHAP

BESTUIVING/ De kersenbomen in de Betuwe staan in bloei. Dat betekent spitsuur voor onderzoeker Maaïke de Vlas van PPO Fruit. Ze onderzoekt de mogelijkheden om de bestuiving te verbeteren en zo de opbrengst te vergroten. De Vlas heeft bloemknoppen in zakjes gestopt zodat die niet door insecten bestoven worden. Op verschillende momenten in de bloei bestuift ze de afgeschermd bloemetjes met de hand. Op die manier kan de onderzoeker achterhalen wat het gunstigste moment is. / foto Fred Geers, Wageningen UR

RUNDERGENOOM GAAT GEZONDERE MELK OPLEVEREN

Het genoom van het rund wordt morgen gepubliceerd in *Science*. De Wageningse genetici deden niet mee, maar passen de kennis nu al toe. 'We verwachten binnenkort vier nieuwe genen voor de vetsamenstelling in melk te vinden.'

Een beetje sluw is het eigenlijk wel. Niet meedoen, maar wel profiteren. Prof. Johan van Arendonk bekijkt aandachtig de lijst met auteurs die morgen in vakblad *Science* de bijna volledige DNA-volgorde van het rund publiceren. De hoogleraar Fokkerij en genetica ziet veel bekende namen. 'Een geweldig staaltje wetenschap. Daar hadden we tussen kunnen staan. In 2003 werd ons gevraagd mee te doen. Maar het zou een miljoen euro kosten en wij waren al nauw betrokken bij het ontrafelen van het kippengenoom. We hebben toen besloten niet mee te doen. Die sequentie zou er ook komen zonder onze bijdrage, en voor ons is het interessanter om in te zetten op de vervolgstap: het achterhalen van de functie van genen.'

De Wageningse groep zoekt onder meer

genen die bepalend zijn voor de kwaliteit van melk. Met die kennis kunnen fokbedrijven selecteren op koeien met een betere melksamenstelling, zoals melk met gezondere vetten of melk waar je goed kaas van kunt maken.

De fokkerijbedrijven gebruiken al genetische kennis bij selectie op kenmerken die op grote schaal gemeten worden, zoals de melkproductie, vruchtbaarheid en levensduur. De fokwaarde van jonge dieren wordt geschat met een methode die kenmerken koppelt aan allerlei kleine genetische varianten, zogeheten SNP's, zonder dat de functies van genen bekend zijn.

Die methode is alleen betrouwbaar voor kenmerken die routinematig worden vastgelegd. De samenstelling van melkvet of melkeiwit wordt echter niet standaard vastgelegd. Er zijn korte, normale en lange vetzuren, en ze kunnen verzadigd, enkelvoudig onverzadigd, en meervoudig onverzadigd zijn.

Om die melkvetgenen te achterhalen bleek het rundergenoom van nut – de se-

quentie stond al enige tijd op internet. Van Arendonk: 'Het ontrafelen van het rundergenoom heeft een groot aantal SNP's opgeleverd. Daarmee konden we zes gebieden op het genoom aanwijzen die betrokken zijn bij de productie van melkvetten. Wij gaan nu verder inzoomen, tot we bij de genen komen. Twee genen zijn al bekend, dus we verwachten er binnenkort vier bij te vinden.'

Drie Wageningse promovendi hebben de afgelopen vier jaar gewerkt aan de genetica achter de kwaliteit van koeienmelk. Komende woensdag presenteren zij hun resultaten op een seminar. Ze concluderen dat Nederlandse koeien meer ongezonde, verzadigde vetten zijn gaan produceren, maar ook dat het mogelijk is om genetisch te selecteren op productie van gezonde vetten. De vetsamenstelling wordt voor een aanzienlijk deel bepaald door genen, en in de Nederlandse koeienpopulatie blijkt voldoende genetische variatie in melkvetten aanwezig. / GvC

DE WETENSCHAP VAN HET VERS HOUDEN

Verse stoommaaltijden zo verpakken dat groenten én vlees zo lang mogelijk goed blijven, is een wetenschap op zich. De Wageningse verpakkingdeskundige Ulphard Thoden van Velzen bedacht voor het EU-project *Double Fresh* oplossingen voor dit dilemma. Maar: 'we hebben pas iets bereikt als onze vinding in de winkel ligt'.

Slimme verpakkingen die verse producten langer goed houden, maken een stormachtige ontwikkeling door. Zo kunnen verse producten zoals groente en vlees dankzij speciale gasmengsels in het pak aanmerkelijk langer in het supermarktschap blijven liggen. Verschillende levensmiddelen gedijen echter het best bij verschillende gasmengsels, of atmosferen, zoals Thoden van Velzen het noemt.

Vlees blijft wel tien dagen goed in een atmosfeer die veel zuurstof – zo'n zestig tot zeventig procent – en veel koolzuur bevat. Groenten verliezen bij dit gasmengsel echter snel hun versheid; ze gaan sneller 'ademen' en verleppen. Een gasmengsel met weinig zuurstof werkt beter. 'Bij dat lage zuurstofgehalte gaat het vlees echter weer snel verkleuren en bederven', vertelt Thoden van Velzen. 'Als je verse, kant-en-klare stoommaaltijden aanbiedt die je met de juiste atmosfeer langere tijd vers wilt houden, heb je dus een probleem. Óf je vlees óf je groenten zullen snel aan kwaliteit inboeten.'

De oplossing die Thoden van Velzen vond, vereist enig creatief geknutsel. 'Kies de juiste atmosfeer voor je belangrijkste ingrediënt, en pas het andere ingrediënt aan', is daarbij het motto. Als je de optimale atmosfeer voor vlees kiest heb je geen andere keus dan de groenten kort te koken, ze in feite dood te maken, zodat ze niet ademen. Probleem is dan wel dat het product niet de 'versbeleving' heeft die de consument wil.

Een betere benadering is dan ook om uit te gaan van de verse groente en dus voor een atmosfeer met weinig zuurstof te kiezen. Vervolgens kun je natuurlijke kleurstoffen aan het vlees toevoegen om kleurveranderingen te camoufleren, en een marinade maken die bederf tegengaat. Thoden van Velzen: 'We hebben uitstekende resultaten bereikt met antibacteriële marinades die bijvoorbeeld melkzuur of ascorbinezuur bevatten. Dat proeft de consument niet, terwijl het vlees wel lang vers blijft.'

Voor verse groenten waarvan de snijvlakken verkleuren in lucht is een atmosfeer zonder zuurstof optimaal, maar met een zuurstofdoorlatende verpakking. Hierdoor kunnen de groenten ademen, terwijl het koolzuur dat ze produceren een beschermende, antibacteriële component voor het vlees vormt. / HW

LEI voorspelt vooral kaalslag onder melkveebedrijven

NEDERLANDSE BOER WORDT ZELDZAAM

Over tien jaar zijn er van elke drie land- en tuinbouwbedrijven in Nederland nog maar twee over. De helft van de melkveebedrijven is dan verdwenen. Het aantal koeien blijft wel ongeveer gelijk, maar de varkensstapel zal krimpen. Dat voorspellen deskundigen van het LEI.

Het LEI rekende in opdracht van LNV door hoe de agrarische sector er in 2020 voor staat. Nederland blijft een belangrijk landbouwaland, is de verwachting. Maar het aandeel van land- en tuinbouw in de Nederlandse economie neemt wel steeds verder af. Op dit moment is één op de tien Nederlanders nog werkzaam in de agrosector. Dat zijn er in 2020 twintig procent minder.

Opvallend is vooral de voortdurende schaalvergroting in de landbouw. Van de huidige 75 duizend bedrijven blijven er naar verwachting minder dan 50 duizend over. Daarbij valt vooral de kaalslag onder de melkveebedrijven op. Over tien jaar is het huidige aantal gehalveerd tot minder dan 10 duizend. Ook in de intensieve veehouderij halveert het aantal bedrijven. Boeren stoppen vooral bij een generatiewisseling, als er geen opvolger is. De trend van bedrijfsbeëindiging is al jaren aan de gang en zet nog steeds krachtig door. Elk jaar stopt zo'n drie procent van de bedrijven. De blijvers vergroten hun bedrijf, gaan in deeltijd werken of kiezen voor verbreding. Het LEI signaleert een

tweedeling: kleinere bedrijven aan de ene kant, en megabedrijven die het grootste deel van de productie in handen hebben aan de andere kant.

Een gemiddeld bedrijf wordt vijftien hectare groter en komt daarmee op een omvang van tegen de veertig hectare. Tegelijk verdubbelt de productie bijna. En dat gebeurt dus met aanzienlijk minder mensen dan nu. Toverwoord bij dit alles is technologische vernieuwing. Die maakt het mogelijk dat minder mensen meer rendement halen uit een koe, varken of hectare grond. Zo wordt de melkproductie bijvoorbeeld met zestien procent opgevoerd. Het aantal koeien verandert nauwelijks. Voor de consument is dit allemaal

goed nieuws. De productie van land- en tuinbouwproducten groeit naar verwachting harder dan de vraag. En dat betekent lagere prijzen.

De vraag is natuurlijk wat de voorspellingen van het LEI waard zijn. Het rekenwerk is gebaseerd op een groot aantal aannames. Zo wordt er bijvoorbeeld van uitgegaan dat Nederland mag blijven afwijken van de Europese nitraatrichtlijn. Verandert dat, dan mag er minder dierlijke mest worden gebruikt op het land. Hierdoor stijgen de mestafzetkosten en krimpt de veestapel. Vooral vee- en varkensboeren krijgen daar flink last van. Maar ook de olieprijs en strengere milieumaatregelen kunnen roet in het eten gooien. / RK

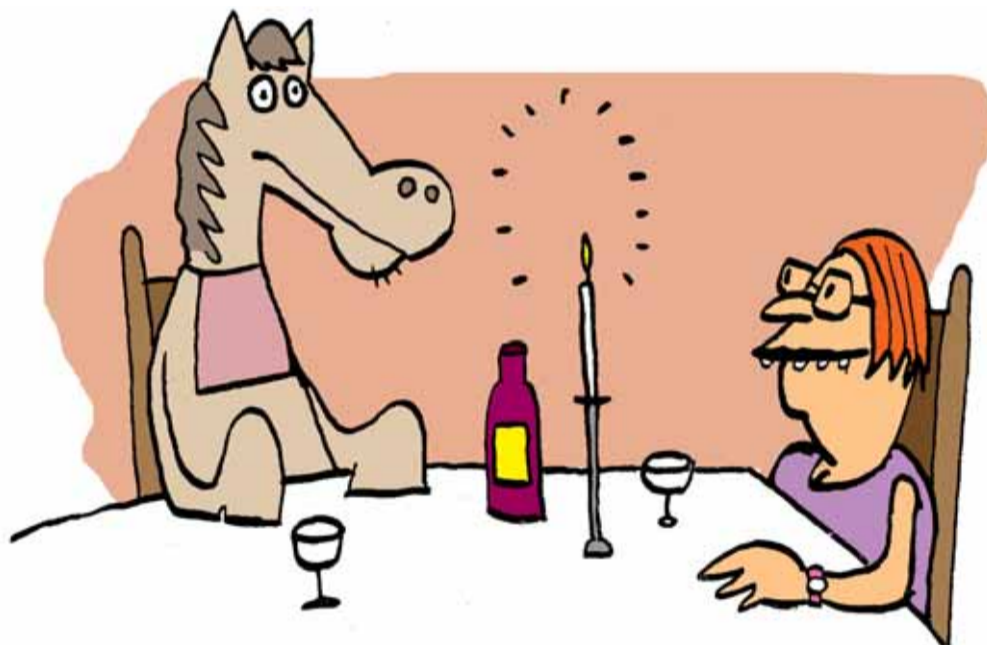
PLEIDOOI VOOR HERGEBRUIK VAN FOSFOR

De afvalwaterzuivering moet fosfor gaan recyclen, want de fosforvoorraden raken uitgeput. Dat stelt de Wageningse milieueconoom dr. Hans-Peter Weikard in het aprilnummer van *Ecological Economics*.

Fosfor wordt gewonnen in mijnen, maar de wereldvoorraad ervan raakt uitgeput. Het is een essentiële meststof voor de moderne landbouw, en wordt vooral gewonnen voor de productie van kunstmest. De westerse landbouw gebruikt een overdadige hoeveelheid fosfor, die als fosfaat in de bodem terecht komt, en in het afvalwater aan het einde van de voedselketen. Ook in ontwikkelingslanden neemt het gebruik van fosfor toe, als gevolg van de modernisering van de landbouw en de groeiende vraag naar voedsel.

Weikard ontwikkelde met milieutechnologe Demet Seyhan een economisch model van de huidige internationale kunstmestmarkt, waarbij de meeste bodems van ontwikkelde landen met fosfaat verzadigd zijn en de bodems in ontwikkelingslanden een tekort aan fosfaat hebben. Via verschillende scenario's gingen ze na welke aanpak de wereldwijde beschikbaarheid van fosfor voor de landbouw het langst veiligstelt. Recycling van fosfor in ontwikkelde landen die over afvalwaterreiniging beschikken, kwam daarbij als beste optie uit de bus.

Of recycling van fosfor technologisch en economisch haalbaar is, weet Weikard nog niet. 'Afwalwater en bagger kunnen verontreinigd zijn met zware metalen, zodat er wellicht een technologisch probleem is om schone fosfor terug te winnen. Bovendien is onduidelijk hoe je de recycling economisch haalbaar kunt maken. Maar in het licht van de lange termijn is de beschikbaarheid van fosfor een belangrijk onderwerp, waaraan de milieueconomen nog weinig aandacht besteden.' Weikard wil graag een vervolproject met Wageningse agronomen en bodem- en milieukundigen om de mogelijkheden van recycling verder te verkennen. / AS

EEN PAARD ALS SURROGAATPARTNER

Knuffel je graag met je paard, geeft het dier je leven glamour, of fok je paarden voor het geld? Paardenliefhebbers vallen onder te verdelen in vier types. Dat stelt het rapport 'Passie voor paarden' van het LEI en de Animal Sciences Group (ASG). In opdracht van het ministerie van LNV enquêteerden de onderzoekers meer dan vierduizend paardenliefhebbers. Ze ontdekten dat die niet allemaal evenveel oog hebben voor het geluk van het dier.

1. VAN EEN AFSTANDJE

Bert en Wilma Janssen verhuren twee weilandjes voor de stalling van paarden. Incidenteel verzorgen ze de dieren weleens. Als de paarden geen lichamelijke gebreken vertonen, beschouwen ze ze als gezond. Bijna tien procent van de geënquêteerden, is niet intensief met paarden bezig. Vaak hebben ze paarden rond hun huis staan óf hebben ze paardrijdende kinderen. Deze groep weet weinig van welzijnsproblemen bij paarden.

2. GLAMOUR EN BEWEGING

Marjolein Schuurman heeft een eigen

paard. In de weekenden maakt ze ritten en doet ze mee aan springwedstrijden op amateurniveau. Haar paard betekent veel voor haar. Het staat in een pensionstal en ze verzorgt het goed.

Bijna vijftig procent van de ondervraagden rijdt, geeft les of traint paarden. Deze groep bestaat voornamelijk uit vrouwen. Paardrijden geeft hun leven meer glamour, gelooft een deel van hen. Allemaal zien ze het als een manier om aan beweging en sport te doen. Meer dan de helft ziet het paard bijna als kind of partner. Toch zijn ze niet altijd goed op de hoogte van de juiste behandeling van welzijnsproblemen.

3. GELD VERDIENEN

Hans van de Hoven heeft een sportpaardenfokkerij. Zijn ouders hadden een boerenbedrijf. Welzijnsproblemen bij paarden komen in Nederland volgens hem niet voor, hooguit bij hobbypaarden. Twintig procent van de respondenten is voor het inkomen vaak geheel afhankelijk van paarden. Iets meer dan de helft is man. Het zijn vaak trainers, fokkers, han-

delaars en bestuurders en sommigen van hen rijden professioneel. Deze groep heeft veel interesse in voeding en gezondheid, maar de kennis over paardenwelzijn reikt nog niet zo ver.

4. DE AARD VAN HET PAARD

Suzan Visser heeft een verzorgpaard. Drie keer per week voert en berijdt ze het dier. In de weekenden doet ze weleens mee met duurtochten. Ze is geïnteresseerd in natural horsemanship en let goed op het gedrag van haar verzorgpaard. Bijna een kwart van de paardenliefhebbers is minder geïnteresseerd in wedstrijden. Deze types zijn goed op de hoogte van de nieuwste inzichten op gebied van welzijn. Ze kennen het belang van sociaal contact tussen paarden en houden ze vaker in een wei of in inloopstallen in plaats van in een individuele box. Van deze groep, weer bijna allemaal vrouwen, vindt 84 procent het fijn om met paarden te knuffelen. / AB, illustratie Kito

Het hele rapport staat op: www.lei.dlo.nl/publicaties/PDF/2009/2009-024.pdf

Waarom er minder wolken zijn is niet duidelijk

ZON SCHIJNT LANGER EN FELLER

Fantastisch nieuws voor zonzanaanbidders: de zon schijnt in onze contreien steeds langer. Ruim een uur per dag meer dan zo'n tachtig jaar geleden. Ook schijnt hij steeds feller. Dat blijkt uit gegevens van het Wageningse weerstation. Maar het is een raadsel hoe dat komt.

De Wageningse meteorologen bezitten een bijna unieke verzameling meetgegevens. Op die van Stockholm na, is het de langste vrijwel continue reeks meteorologische meetgegevens in de wereld. De reeks begon in 1928 en omspannt inmiddels acht decennia. Met diverse publicaties vestigt de leerstoelgroep Meteorologie en Luchtkwaliteit daar aandacht op. Daarbij vallen onmiddellijk twee dingen op: de zon schijnt langer en feller dan vroeger. En niet zo maar een klein beetje. De intensiteit van de zonnestraling neemt gemiddeld per decennium met twee procent toe. In tachtig jaar loopt dat aardig op. Elke vierkante meter aardoppervlak vangt nu achttien watt meer energie dan in 1928. Die toename van de hoeveelheid zonnestraling gaat gepaard met meer uren zonnenschijn per dag. De zonzanaanbidder van nu heeft 412 uur per jaar meer zon te genieten dan die van 1928.

'Dat is inderdaad vreselijk veel', erkent dr. Adrie Jacobs van Meteorologie. Maar het Wageningse weerstation is niet de enige die deze trends laat zien. Andere langlopende meetreeksen in voornamelijk Europa en Noord-Amerika tonen eenzelfde beeld. Toch weet niemand precies waar die extra uren zon vandaan komen. Sluitende verklaringen zijn er nog niet. Het heeft in ieder geval niets van doen met de activiteit van de zon zelf. De zonnactiviteit kent een aantal vaste cycli, die zijn te herkennen aan het voorkomen van zonnevlekken. Het effect van meer of minder zonnevlekken is veel te klein om de stralingsverschillen aan het aardoppervlak te verklaren.

Wel is duidelijk dat de zon vaker schijnt doordat er minder bewolking is. Op zichzelf is dat een verandering in het klimaat. Maar waaróm er minder wolken zijn in onze streken is niet helemaal duidelijk. 'Waarschijnlijk is er een verband met de verandering in het grootschalige weerbeeld, maar dat moet nog preciezer worden uitgezocht', reageert hoogleraar Meteorologie prof. Bert Holtslag. Jacobs wijst er verder op dat niet overal

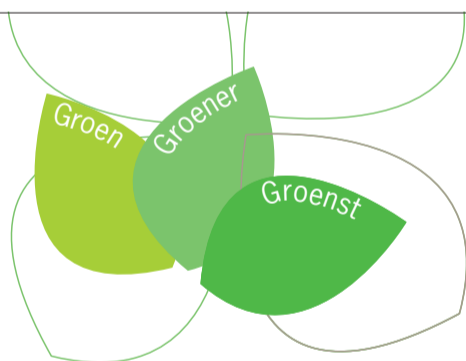
Wageningen heeft er in tachtig jaar ruim vierhonderd uur zon bijgekregen.

op aarde de zon meer schijnt. China, Afrika en India laten juist een dimming van de zon zien, met een temperatuurverlaging als gevolg. 'Ongeveer een halve graad Celsius per tien jaar. Dat lijkt misschien niet veel, maar het gaat over een groot gebied.' Dat dimmen van de zon wordt geweten aan de luchtvervuiling in die streken.

Verder inzoomen op de Wageningse meetreeks laat nog een paar interessante details zien. Het blijkt dat vooral in de zomer

en de lente extra zonnestralen de aarde bereiken. In de winter en de herfst is de verandering nihil. De felste zon schijnt in juni. Maar vast staat ook dat mei de maand met de meeste uren zonnenschijn is, vóór juni, juli en augustus. Dat komt volgens Jacobs doordat in mei de dagen al vrij lang zijn en de lucht nog tamelijk droog. Dat levert weinig bewolking op. Wie er een lange meivakantie op nahoudt, heeft dus groot gelijk. / RK

(ASVERTENTIE)

Wat komt er op tafel?

12 mei

Energie en bouw

minder ruimte, betere werkplek

19 mei

Is afval scheiden lijden?

2 juni

Inkopen

duurzaam tot (w)elke prijs?

11 juni

Bestaat de duurzame medewerker?

Denkkracht gevraagd

Wageningen UR wordt ook wel 'de groene universiteit' genoemd. Maar wat doen we zelf aan duurzaamheid? En welke mogelijkheden zijn er binnen Wageningen UR? Denk mee over duurzaamheid in het World Café en leg jouw ideeën op tafel. Na de pauze worden de resultaten opgediend!

Plaats: **Forum Grand Café**

Tijd: **14.00 tot 17.00 uur**

Duurzame catering

wat wil je ervoor betalen?

14 mei

Mobiliteit

terug naar de dienstfiets?

28 mei

'Groen' onderwijs en onderzoek

practice what you preach!

4 juni

Neem een voorproefje

en meld je aan door een e-mail te sturen naar duurzaamheid@wur.nl.

Er komen nog meer debatten, kijk op www.duurzaamheid.intranet.wur.nl.

WAGENINGEN UR

For quality of life

M.I.

Onderzoek van de Wetenschapswinkel van Wageningen Universiteit toont aan dat veel kuikenleed kan worden voorkomen met vriendelijkere vangmethodes voor de slacht. Bij doorberekening aan de consument zou een kipfilet daardoor vijf cent duurder worden. Nu lopen miljoenen kuikens tijdens het vangen kneuzingen of botbreuken op. Moeten we dat dierenleed tegengaan? En wie moet dat betalen?

MEER BETALEN VOOR KIP ZONDER PIJN?

door NICOLETTE MEERSTADT, foto THEO TANGELDER

‘Nu wordt de boer niet beloond voor zorgvuldigheid’

Ir. Sjoerd van de Wouw van stichting Wakker Dier, heeft zijn onderzoeksvraag neergelegd bij de Wetenschapswinkel

‘Vleeskuikens vormen de enige groeiende groep in de vleesindustrie. In deze sector is ook het meeste dierenleed. Vleeskuikens leven zes weken en in die tijd worden ze twee kilo zwaar. Hierdoor zijn ze ongezond, ze bewegen bijna niet meer en krijgen gewrichtsontstekingen. De filet, het duurste stukje, is genetisch opgeblazen. De oplossing ligt bij de supermarkt. De kosten kunnen via dat kanaal doorberekend worden aan de consument. Bij dierenwelzijn geldt vaak dat het voorkomen ervan vooral een financiële kwestie is. Voor een boer met vijftigduizend kuikens is het veel te duur om negen cent per kip te betalen voor betere vangmethodes. Maar voor de consument is die vijf cent per kipfilet niet veel. Er zijn naar schatting 29 miljoen kuikens die jaarlijks hun vleugels kneuzen, en de boer wordt niet beloond voor zorgvuldigheid.’

‘Boeren willen wel, maar de consument gaat voor goedkoop’

Ir. Peter van Horne, econoom pluimveehouderij bij het LEI

‘Er zijn voor welzijn meerdere verbeterpunten te noemen voor de vleeskuikenhouderij. Zo is op een deel van de bedrijven de stalbezetting te hoog. De groeisnelheid van de dieren is ook hoog en dat kan stofwisselingsproblemen veroorzaken. De verwondingen tijdens het vangen, dat is maar een klein aspect voor welzijn binnen deze sector.’

In het onderzoek zijn verschillende methodes met elkaar vergeleken. De Zweedse methode, dus minder kippen in één keer vangen, is duurder. Het is moeilijk om hiervoor mensen te vinden en het is voor een boer lastig om toezicht te houden en de laders te overtuigen netjes met de dieren om te gaan. Een andere methode is een soort laadmachine aanschaffen. Maar dat is voor de meeste bedrijven niet rendabel.

Kuikens zijn nu vogelvrij. Er zit nu ongeveer 45 kilogram per vierkante meter, ja in die maat wordt dat uitgedrukt. Dat wordt door Europese regels in 2010 maximaal 42 kilogram per vierkante meter, dus meer dan twintig kippen.’

In Spanje en Frankrijk speelt deze kwestie niet, maar dat zijn wel de concurrenten van onze pluimveesector. Zweden loopt voor, maar dat is geen exportland dus is de concurrentiepositie minder belangrijk. Met dit onderzoek pik je er één dingetje uit en dat kost je vijf cent per kipfilet. Maar er zijn meer verbeteringen qua welzijn, en ook voor bijvoorbeeld vermindering van de milieubelasting of salmonellabesmetting. Al die verbeteringen kosten een paar centen en binnen de kortste keren gaat de prijs met twintig procent om-

hoog. De boeren willen wel, dat is het probleem niet.

In principe moeten we toe naar een systeemverandering met een ander kuiken. De Volwaard-kip is robuuster en gezonder en heeft een beter leven. Maar die soort heeft maar één procent van de markt in de Nederlandse supermarkt. De burger vindt dierenwelzijn belangrijk, maar de consument gaat vaak voor goedkoop. Terwijl beiden dezelfde persoon zijn.’

‘Het wordt pas haalbaar als er wettelijke verplichtingen zijn’

Wim van Willigenburg, manager vlees bij PLUS Retail

‘Respect voor dieren is voor ons belangrijk, maar we lopen niet meteen achter dit soort onderzoeken aan. Die zijn er

vooral voor om de aandacht op de problematiek te vestigen, maar de vraag is hoe belangrijk dit is voor het dier. Eerder was er veel aandacht voor verdoofd castreren van biggen, maar dat blijkt voor de dieren net zo pijnlijk te zijn. Wij zijn gaan praten met een leverancier uit Duitsland en ons vlees komt van ongecastreerde biggen.

We lezen dit soort rapporten aandachtig door en gaan praten met onze leverancier om mogelijkheden te bekijken. Maar het wordt voor ons pas haalbaar als er wettelijke verplichtingen zijn. Dan weet je zeker dat concurrenten dezelfde maatregelen moeten doorvoeren en dan maken die paar centen niet zoveel uit. Wij hebben veel aan de Dierenbescherming en hun keurmerk voor diervriendelijke productie. Dat is voor ons bruikbaar in de praktijk. We verkopen bijvoorbeeld Volwaard-kip en kalfsvlees met een ster van de Dierenbescherming.’

‘Het is de verantwoordelijkheid van de dierhouder’

Ir. Marc Jansen, directeur consumenten-zaken en kwaliteit bij het Centraal Bureau voor de Levensmiddelen, de koepelorganisatie voor supermarkten.

‘We hebben een duurzaamheidsagenda met onevenredig veel aandacht voor dierenwelzijn. In dit geval, waarbij dieren verwondingen oplopen, vind ik het de verantwoordelijkheid van de dierhouder om dat te voorkomen. Het is een heel slecht argument dat het te duur is om netjes met de dieren om te gaan en dat boeren het daarom niet willen.’

Het lijkt me ook dat de overheid hierover regels moet maken als dit alleen een technisch probleem is in de sector. Wat is de rol van de supermarkten in dit probleem? En waarom zou je de consument belasten met de keuze tussen goed en slecht behandelde kip? Zij gaan ervan uit dat een dier op een diervriendelijke manier gehouden wordt.’

Een handleiding oesterzwammen kweken in het Swahili. Een gids voor geitenhouders in het Frans, Engels of Portugees. De vrijwilligers van Agromisa maken al 75 jaar dergelijke boekjes, die ‘wereldberoemd’ zijn, ‘behalve in Nederland’. En ze beantwoorden honderden brieven van boeren uit ontwikkelingslanden. Ze hopen daar nog lang mee door te gaan, al kunnen ze momenteel wel wat jong bloed gebruiken.

door ALBERT SIKKEMA, foto's BART DE GOUW

Bram van Nieuwenhuizen, Roy Keijzer, Rik Hoever en Johan Koeslag (vlnr) zetten hun tropenervaring in voor Agromisa.

‘Op missie heb ik altijd een stapeltje Agrodoks bij me – mensen zijn er happig op’

Een therapeutische bezigheid voor mensen die niet achter de geraniums willen zitten.’ Dat is ontwikkelingsorganisatie Agromisa voor Johan Koeslag. Vanwege een reorganisatie bij hogeschool Van Hall Larenstein ging hij in 2004 met de VUT. Hij vond het zonde om zijn jarenlange ervaring in ontwikkelingslanden ‘op de plank te leggen’ en ging bij Agromisa in Wageningen Agrodoks maken, praktische boekjes gericht op kleinschalige duurzame landbouw in ontwikkelingslanden. Koeslag, specialist op het gebied van melkveehouderij, herschreef met twee vroegere collega’s een boekje over *dairy cattle husbandry* en is bezig aan een Agrodok over *small scale goat production*. ‘Dat is gewoon leuk’, zegt hij. ‘We hebben één keer per week redactievergadering – dan kunnen we gelijk bijpraten over ons prepensioen.’ Wat helpt bij het vrijwilligerswerk is dat Koeslag een groot praktijknetwerk heeft. Verder is hij actief in het Programma Uitgezonden Managers (PUM), een club mensen – ‘van hoefsmeden en bankiers tot bakkers en hotelmanagers’ – die hun kennis gratis ter beschikking stellen aan kleine bedrijven in ontwikkelingslanden. Namens deze club gaat hij twee keer per jaar op missie. ‘Dan heb ik altijd een stapeltje Agrodoks bij me – mensen zijn er happig op.’

VERTAALD IN HET SWAHILI

Ook pensionaris Bram van Nieuwenhuizen, jarenlang directielid van de landbouwpraktijkschool PTC+ in Horst, combineert Agromisa met PUM. Hij schreef mee aan twee Agrodoks over paddenstoelen. ‘Er kwamen bij Agromisa vragen binnen over champignons en oes-

terzwammen, dat was de aanleiding.’ Het schrijven kostte de Wageningse alumnus meer tijd dan verwacht. ‘Je moet het teeltsysteem in Nederland loslaten en weer nadenken over de basisprincipes van de teelt en die simpel uitleggen. En omdat de teeltsituaties bij kleine boeren in de tropen zo uiteenlopend zijn, kun je geen blauwdrukken geven.’

De boekjes vallen in de smaak, ontdekte Van Nieuwenhuizen afgelopen jaar bij een bezoek aan Ghana. En in Tanzania zijn ze inmiddels op verzoek in het Swahili vertaald.

Rik Hoever, die een eigen consultancybedrijfje heeft op het gebied van landbouw en milieu, schreef vorig jaar met drie anderen een Agrodok over *non-chemical crop protection*. ‘Daar zijn we anderhalf jaar mee bezig geweest. Het is meer werk dan een wetenschappelijke publicatie, want je moet nieuwe wetenschappelijke inzichten steeds vertalen naar de praktijk. Je hebt er een flinke brok ervaring voor nodig.’

BRIEF VAN EEN PINDATELER

Hoever heeft die ervaring opgedaan in ontwikkelingsprojecten en bij de FAO, de voedsel- en landbouworganisatie van de VN. ‘Tien jaar geleden, toen ik terugkwam uit het buitenland, wilde ik iets doen met mijn ervaringen.’ Hij combineert zijn adviesbedrijfje nu met het schrijven van Agrodoks. Geen gekke combinatie, want soms leidt het vrijwilligerswerk tot betaald werk. ‘Vanuit Agromisa heb ik net een voorstel geschreven voor beheersing van de lisdodde in het stroomgebied van de Senegal rivier. Mogelijk komt hier een betaalde klus uit voort.’

De Agrodoks van Koeslag, Van Nieuwenhuizen en Hoever komen terecht in tenminste 79 landen: de voormalige Europese koloniën ofwel de ACP-landen. Dat

THERAPEUTISCH WERK VOOR TROPENKENNERS

HULP AAN MISSIONARISSEN

Van de circa 65 vrijwilligers die voor Agromisa werken hebben de meesten grijze haren. Dat is ooit anders geweest. De ontwikkelingsorganisatie ontstond in 1934 uit KSV St. Franciscus. De leden van deze katholieke studentenvereniging hielpen missionarissen die met landbouwkundige vragen zaten.

In de jaren tachtig was het doel verbreed – landbouwkundige kennis beschikbaar stellen aan boeren en het middenkader in ontwikkelingslanden – maar werd de organisatie nog steeds geleid door studenten. Bekende Nederlander Louise Fresco bracht er in haar studietijd veel uren door.

Tien jaar geleden ging Agromisa professionaliseren en meer projecten binnenhalen. Hierdoor groeide de orga-

nisatie tot tien parttime medewerkers. Na ongeveer zes jaar leed die ambitie schipbreuk, toen de minister van Ontwikkelingssamenwerking de subsidie introk. 'We moesten concurreren met waterprojecten die precies konden aangeven hoeveel Afrikanen er profiteerden van hun waterputten', vertelt het toenmalige bestuurslid dr. Niels Louwaars van Agromisa. 'De impact van het toegankelijk maken van praktische landbouw informatie was veel lastiger aan te geven.'

Na de subsidiestop trad het toenmalige bestuur af en nam een team van vier betaalde medewerkers en een handvol trouwe vrijwilligers de leiding over. Agromisa is gehuisvest op Duivendaal, in een pand van Wageningen UR.

komt door de samenwerking van Agromisa met het Centre Technique Agricole (CTA), de in Wageningen gevestigde EU-organisatie voor kennisoverdracht aan de ACP-landen. Dit jaar komt de vijftigste Agrodok uit, die standaard verschijnt in het Engels, Frans en Portugees. In de afgelopen jaren werden er gemiddeld zo'n 35 duizend exemplaren per jaar gedrukt, dit jaar verwacht Agromisa een oplage van tachtigduizend. 'Het loopt goed', zegt Roy Keijzer.

Keijzer heeft in Deventer en in Wageningen gestudeerd, was tussen 1975 en 1992 actief in het ontwikkelingswerk in Afrika en deed geregeld vrijwillige klussen voor Agromisa. Sinds 2001 zit hij in het managementteam. De dagelijkse kern bestaat verder uit Eva Kok, twee parttime office managers en een handjevol trouwe vrijwilligers. De teamleden hebben allemaal 'iets met de tropen en met Wageningen' gedaan.

Zij beantwoorden – tussen het schrijven van de Agrodoks door – jaarlijks ruim tweehonderd vragen van boeren. Zo kwam er deze week een brief van een ondernemer op Cyprus die slakken wil kweken voor de exportmarkt. Hij krijgt van Agromisa het boekje over kleinschalige slakkenhouderij in Afrika, dat de vrijwilligers net vorig jaar hebben gemaakt. In een andere brief beschrijft een Keniaanse teler van sinaasappels en mango's een ziekte in zijn gewassen, in de hoop dat Agromisa de oorzaak weet. En een pindateler uit Niger wil weten welke mest hij het beste kan gebruiken.

JONGEREN NODIG

Veelgestelde vragen leiden van tijd tot tijd weer tot nieuwe boekjes – de boekjes die Agromisa volgens Hoevers wereldberoemd hebben gemaakt, behalve in Nederland. 'De publicaties van Agromisa vervullen een

belangrijke functie. Praktische landbouwkennis komt erdoor beschikbaar voor het middenkader in ontwikkelingslanden – voorlichtingsdiensten en ngo-medewerkers die deze kennis op hun beurt bij kleine boeren brengen. Met alleen onderzoek en academisch onderwijs, zoals Wageningen UR doet, ben je er niet.'

Agromisa en Wageningen UR worden buiten Nederland overigens vaak met elkaar in verband gebracht, zegt Hoevers. En dat terwijl de band tussen de universiteit en de vrijwilligersorganisatie sinds de jaren negentig sterk is verwaterd. 'Vroeger was het makkelijker om bij leerstoelgroepen, het IAC en de praktijkscholen aan te kloppen als we vragen hadden of iets wilden organiseren', zegt Keijzer. 'Door de toegenomen professionalisering, waarbij uren op projecten moeten worden weggeschreven, zijn de vrijwillige bijdragen afgenomen. We kunnen nog steeds aankloppen bij sommige oud-tropengangers, maar echte samenwerking is er niet meer.'

Keijzer wil de band met de universiteit en studenten graag weer aanhalen. 'We hebben jongeren nodig met nieuwe ideeën. Onze kennis over de landbouw in het Zuiden raakt langzamerhand gedateerd.' Hij overlegt al met de studentenclubs stichting OtherWise, Movie W en de Boerengroep, maar praktische samenwerking heeft dat nog niet opgeleverd. De studenten van nu hebben minder tijd voor vrijwilligerswerk. Ze komen alleen bijkluizen bij Agromisa als de universiteit ze er studiepunten voor geeft, denkt Hoevers. En dat zit er niet in.

Toch ziet Keijzer wel kansen. 'Er kloppen regelmatig studenten aan die stage willen lopen. Meestal zeggen we nee, omdat het ons veel tijd kost en de begeleiding uit de instelling vaak onvoldoende is. Toch willen we dat verder ontwikkelen, zeker als er fondsen voor beschikbaar komen.' ◀

Agromisa is world famous – except in the Netherlands

DEVELOPMENT AID VIA THE PRINTING PRESS

A guide to breeding oyster mushrooms in Swahili. A guide for goat farmers in French, English or Portuguese. For 27 years, volunteers at Agromisa have been producing such booklets, which are 'world famous – except in the Netherlands'. And they hope to go on a long time, though they could use some young blood now.

'A therapeutic activity for people who don't want to sit around twiddling their thumbs.' That's what the Wageningen-based development organization Agromisa is for Johan Koeslag. He took early retirement in 2004 when there was a reorganization at Van Hall Larenstein. He thought it would be a pity just to shelve his years of experience in developing countries, so he went to work at Agromisa, producing Agrodoks – practical booklets on small-scale sustainable agriculture in developing countries.

Together with two former colleagues, Koeslag rewrote a booklet about dairy cattle husbandry, and is now working on one about small-scale goat production. 'It's just nice to do', he says. 'We have an editorial meeting once a week – and then we can also chat a bit about early retirement.'

Pensioner Bram van Nieuwenhuijzen, for many years on the management of PTC agricultural college in Horst, also combines Agromisa with work as a retired expert in the Netherlands' PUM programme. He helped write two Agrodoks about mushrooms. 'We received questions about mushrooms at Agromisa, that was what started us off.' The writing is more time-consuming than the Wageningen alumnus expected. 'You

A staff member at Agromisa's regional office in Nigeria binds Agrodoks: practical booklets about agriculture. /photo Agromisa

have to get the Dutch farming system out of your head and think over the basic principles again so as to explain them in simple terms. And since the farming conditions for small farmers in the tropics are so varied, you can't give blueprints.'

The booklets are very well-received, Van Nieuwenhuijzen discovered last year during a visit to Ghana. And in Tanzania, they have now been translated into Swahili, on request.

Rik Hoevers, who has his own consultancy company in the field of agriculture and environment, wrote an Agrodok last year about non-chemical crop protection. 'We worked on it for a year and a half. It is more work than a scientific publication, because you have to translate new scientific insights into practical terms. You need quite a lot of experience for this.'

Hoevers gained this experience in development projects and at the FAO, the UN food and agriculture organization. 'Ten years ago, when I came back from working abroad, I wanted to do something with my experience.' He now combines his advisory bureau with writing Agrodoks. Not a bad combination, as the voluntary work sometimes leads to some paid work.

A QUESTION ABOUT SNAILS
The Agrodoks that Koeslag, Van Nieuwen-

huijzen and Hoevers write end up in at least 79 countries: former European colonies, or ACP states. This is because of the collaboration between Agromisa and the *Centre Technique Agricole* (CTA), the Wageningen-based EU organization for knowledge transfer to the ACP countries. This year will see the fiftieth Agrodok; they are all published in English, French and Portuguese. In recent years, on average about 35 thousand copies a year have been printed; this year Agromisa expects to print eighty thousand.

In between writing the Agrodoks, the volunteers also answer about two hundred questions a year from farmers. This week there was a letter from an entrepreneur in Cyprus who wants to breed snails for export. Agromisa will send him the booklet about small-scale snail-breeding in Africa, produced by the volunteers last year. In another letter, a Kenyan grower of oranges and mangoes describes a disease affecting his crops, in the hope that Agromisa will know the cause of it. And a peanut farmer from Niger wants to know what sort of fertilizer he should use. Frequently asked questions sometimes lead to new booklets – the booklets that Hoevers says have made Agromisa world famous – except in the Netherlands. 'Agromisa's publications play an important role. They make practical agricultural knowledge available for extension services and NGO

workers in developing countries, who can in turn transmit this knowledge to small farmers. With research and academic education alone, such as Wageningen UR offers, you don't achieve this.'

Outside the Netherlands it is often assumed that Agromisa and Wageningen UR are connected, Hoevers says – although in fact the link between the university and the volunteer organization has been steadily diluted since the nineteen nineties. 'It used to be easier to knock at the doors of chair groups, the former IAC and the vocational colleges when we had questions or wanted to organize something', says Roy Keijzer, Agromisa management team member. 'Through the increasing professionalization, which means that hours worked have to be booked under projects, voluntary participation has gone down.'

Keijzer would like to restore the links with the university and with students: 'We need young people with new ideas.' But students nowadays have less time for voluntary work. Nevertheless, Keijzer sees opportunities. 'We get regular requests from students who would like to do internships. We usually say no, because it takes up too much of our time and there is too little supervision from the institute. But we would like to develop this more, certainly if funding is made available.' / **Albert Sikkema**

HELPING MISSIONARIES

Most of the 65 volunteers who work for Agromisa are grey-haired. But that wasn't always the case. This development organization was started in 1934 by the St. Francis Catholic student association, in order to help missionaries who had questions about agriculture.

In the nineteen eighties, the aim was broadened: making agricultural knowledge available to farmers and agricultural extension workers in developing countries. But the organization was still run by students. Louise Fresco spent many hours there during her student years.

Ten years ago, Agromisa set about professionalizing and acquiring more projects, thereby growing to ten part-time staff. After about six years, this ambition foundered when the Minister of development cooperation withdrew the organization's subsidy. The board stepped down and a team of four paid staff and a handful of faithful volunteers took over the reigns. Agromisa's office is on Duivendaal, in a Wageningen UR building.

SNAPPED

WHO?

Teklegennet Forsido, from Ethiopia. A Master's student of Public Health and Society: in the canteen.

STUDYING HARD?

'Yes, I studied last study week, but I still have to do some studying for my exam on Friday. But luckily I've already finished my essay!'

STUCK INDOORS?

'Well, sometimes I feel like going outside, so then I take a break outside and enjoy the sun. Then I am refreshed and ready to study again.'

PLANS TO CELEBRATE THE END OF THE EXAMS?

'Yes I have. This weekend I'll go with my Bible study club to Gent. Just to visit it and relax after all the study stress.' / AD

FARAWAY TEMPORARY HOUSING NEXT YEAR TOO

There are no international students left in the holiday park in Hoenderloo. From this week the last few students have rooms in Wageningen. But next year again, new international students will have to make do with a temporary room, and perhaps at a distance.

'We are working on getting a picture of how many international students will come to Wageningen next year', says spokesman Simon Vink of Wageningen UR. 'It's always hard to guess, but since the numbers of Dutch students are growing too, we expect more pressure on accommodation. So, yes, we shall have to make some supplementary arrangements again next year. The executive board is now looking into how to do it next year.' Really, the university does not see it as its jobs to make accommodation arrangements for students. But in the case of international students, the university does feel more responsible, says Vink. 'They can't stay at home and it's not easy for them to organize furniture.'

Ideally, the university would like to

accommodate as many students as possible at one place which can cope with the peak numbers, which is of adequate quality, and from which they won't have to be moved in between. So it may well be that students are housed at Landal Green Parks in Hoenderloo again next year. Vink: 'The distance might be a disadvantage but the facilities are good. But it's not settled yet. It would be best of course if they could be put up nearer Wageningen, so we are exploring the possibilities. But it's really up to market players to step into the breach.'

One of the obvious candidates is the Wageningen cooperative Idealis. 'We would like an extra location', says deputy director Jan Harkema. 'We are looking at everything, existing buildings and land for building. But if we were to build we would expect to pay a 'social' price for the land, and up to now we've had no response.' The student council parties PSF and VeSte, the tenants' organization SFO and the students' union WSO make a joint plea for more rooms in a letter to Resource

this week. They think the university and Idealis should just make a deal to provide enough student accommodation. Vink says that's not an option.

Harkema doesn't see an accommodation crisis anyway. This year again, all the new students had a room by May 1st, which is Idealis's target – in spite of the closure of the Binnenhaven complex, with its 150 rooms. These container units will be moved, starting next week, and the move will take about six months. Some time in the Autumn they will be available again, says Harkema. The new buildings on the Vijzelstraat are still due to be ready by September 2010, and those on the Rijnsteeg a year later. 'There are so many units planned that you don't start building until you know there's a market demand.'

And for international students, says Harkema, the number of rooms available at the Bornsesteeg is going to grow to 1194, enough for about three quarters of the current international student population. Exactly when that number is

reached depends on when the present Dutch occupants leave. 'We're not going to force them out', says Harkema.

Putting students up in a disused university building is not a very likely scenario. The university is certainly not going to do this itself, says Vink. In any case, it is difficult to get a permit for this, and it is often expensive to make such buildings habitable. Kim van Groningen of the students' union WSO knows this too. 'Although it could be a nice solution.'

Whether students might be put up in chalets at the Wielerbaan campsite in Wageningen does not seem to have been settled. The only thing Van Groningen can say, just like Vink and Harkema, is that 'there has been contact.' The chalets have double rooms, though, which is not ideal.

In order to find out more about the wishes of international students concerning accommodation and services, Idealis is going to conduct a survey among this group this year. / YdH

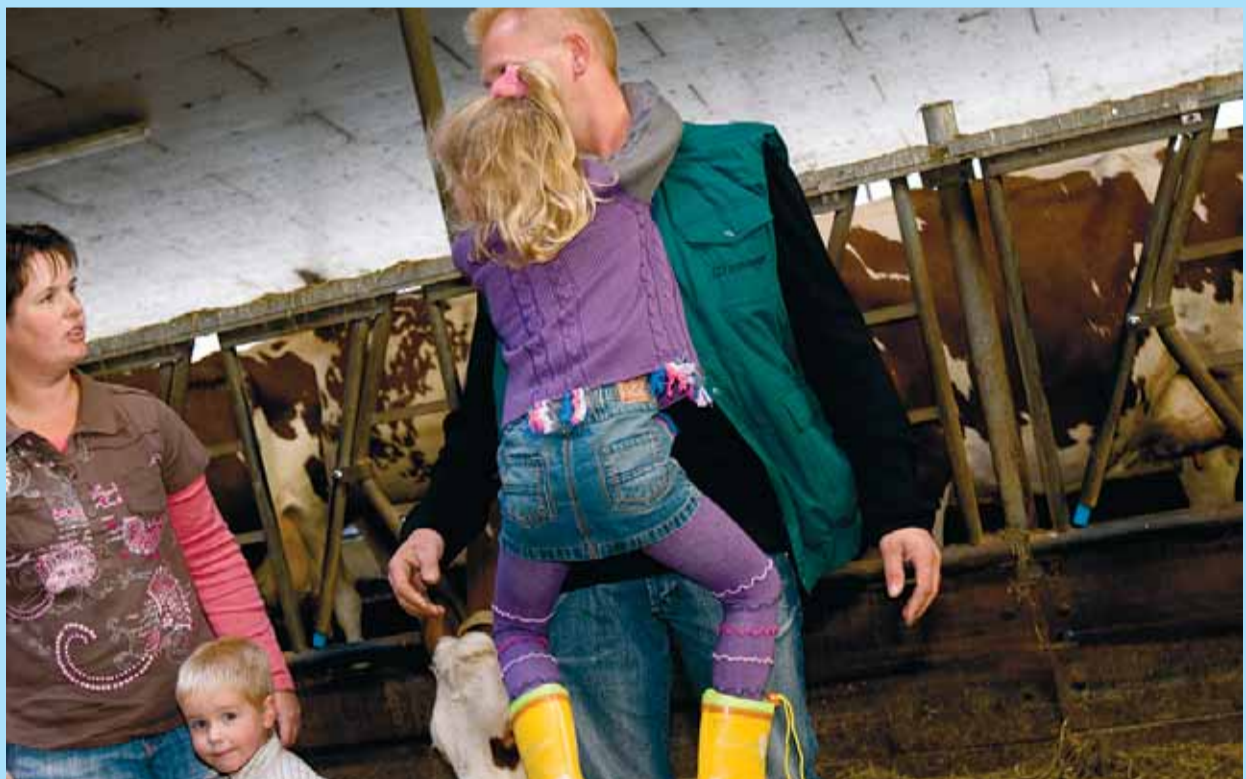
DUTCH FARMER TO BECOME RARE SPECIES

In ten years, one in three agricultural and horticultural concerns in the Netherlands will be gone. Half of the dairy farms will have disappeared. The number of cows will be about the same, but the number of pigs will shrink. These are the predictions of experts at the LEI.

The LEI (agricultural economic research institute) was asked by the Ministry of agriculture and food (LNV) to work out how things will be in the agricultural sector in 2020. The expectation is that the Netherlands will remain a major agricultural producer, but the share of agriculture and horticulture in the Dutch economy will continue to go down. At the moment, one in ten Dutch people still work in the agricultural sector. This figure will be 20 percent lower in 2020.

What is most striking is the continuing upscaling in agriculture. Of the present 75 thousand concerns, less than 50 are expected to survive. The axe will fall heaviest on the dairy industry, where the current number of farms will be halved in ten years' time to less than 10 thousand. The number of farms in the intensive livestock sector will be halved too.

Farmers usually stop when it's time to hand over to the next generation and there's no one to take over. This trend has been going on for years and is still going strong. Every year, three percent of the farms close down. Those who carry on either expand their businesses, start working part-time or choose to diversify. The LEI indicates a split: small companies on the one hand,

By 2020, half the dairy farms in the Netherlands will have disappeared. / photo TT

and mega-companies with most of the production in their hands on the other.

The average company will grow by fifteen hectares to reach about forty hectares. At the same time, production will almost double. And this will be done with a lot fewer people than now. The magic word here is technological innovation. This will make it possible for fewer people to make more profit from a cow, a pig or a hectare

of land. Milk production, for example, will go up by sixteen percent, whereas the number of cows will hardly change. For the consumer, this is nothing but good news. The production of agricultural and horticultural goods is expected to grow faster than demand. And that means lower prices.

The question is of course, how much the LEI's projections are worth. The calculations are based on many assumptions.

For example, it is assumed that the Netherlands will continue to be exempted from European regulations on nitrates. If that changes, then less animal manure can be used in the fields. The costs of disposing of the manure will go up and herds will shrink. This would especially affect cattle and pig farmers. Oil prices and stricter environmental regulations could also throw a spanner in the works. / RK

How international is Wageningen UR?

DEBATE ON INTERNATIONALIZATION

VeSte, one of the two parties in the student council, is organizing a debate on internationalization at Wageningen UR. More than a hundred nationalities and a quarter of the university's students come from abroad. But does that make Wageningen an international university, the members of VeSte wonder.

What about the integration among students of different nationalities? Should the bachelor programs and Resource be in English? How is the intercultural communication in the study groups going? These are important issues, according to Anne Reijbroek, chair of VeSte. 'It will be good to get everyone together and discuss what goes well and what could be better.' After a film in which several students air their views on internationalization at Wageningen University, the debate will be led by Pim Brascamp, director of education at Wageningen UR. / AB

Debate on internationalization at Wageningen UR, 28 April 2009, 16.30 hours, at Ceres, Generaal Foulkesweg 1b, Wageningen.

FEW PHD THESES IN OTHER LANGUAGES

In recent years only a handful of Wageningen University PhD theses have been written in languages other than English. This is what Professor Paul Struik, member of the Doctorate Board, said in response to a complaint about the new Doctorate regulation that came into effect in March.

A striking change is that the PhD defence may now only be conducted in English or Dutch. In a letter to Resource (no. 24), Professor Jos van der Maesen described it as 'regrettable' that French was being scrapped. He is attached to a chair group that has a lot of contacts in Francophone Africa, and says that there have indeed been French-language PhD defences in the field of plant taxonomy. 'But to be honest, I can't remember any specific examples. It is quite some time ago. I can remember a thesis in Italian and even a thesis in Friesian. In recent years there were a couple in Spanish and a couple in Dutch. The Dutch ones are mainly in the social sciences.' The rest of the theses are all in English.

'The problem with holding PhD defences in other languages is that you have to find opponents and an acting rector who can follow the discussion', says Struik. 'A PhD is assessed on both the thesis and the defence. If you want to do it properly, then all the members of the examining committee should be able to follow the debate well enough to assess it.' Finding enough committee members who are proficient in Spanish, French, Italian or Friesian seems to be difficult. / NM

THE RESTAURANT WITH A FUTURE

The Restaurant of the Future is putting the finishing touches to a new business plan with which it will be a better fit with Wageningen UR research groups. Manager Bart van Nunen makes light of the high expectations of last year. 'Innovative research in a new facility needs a start-up period of three years.'

Van Nunen has been managing the restaurant since mid-2008. Millions of Euros were then invested in the restaurant, and the emphasis – and the publicity – was firmly on its role as an advanced office canteen. In retrospect, Van Nunen says it was wishful thinking to imagine that food companies and caterers would be queuing up to do innovative camera-based behavioural research in Wageningen. 'There was an over-ambitious business plan.'

This resulted last year in a loss of half a million euros. This year, losses should be halved, and in the course of 2010 Van Nunen expects to break even. He bases this projected growth on the successful 'participants day' of a few weeks ago. 'Over the past year we have built up a network of 42 participants, including major food companies, who are keen to be involved in our research.' In the coming

year he expects to turn contacts into contracts.

The number of assignments is growing, even though they won't yield a profit this year, says Van Nunen. Food scientist Gertrude Zeinstra, who is studying how you can get children to eat more vegetables, recently had three hundred children at the restaurant, with their parents. 'Our added value is that we provide a real life eating context where we can film the interaction between child and parents.' Also in the past year, a new fish product has been developed and work has been done on salt reduction (with a soya sauce company) and on the presentation of fresh salads. In total there are about fifteen research projects which have produced results of both scientific and marketing value, Van Nunen explains.

He emphasizes that he is the manager of the Centre for Innovative Consumer Studies (CICS). This centre consists of about fifteen consumer researchers who have the use of an extensive research laboratory, of which the Restaurant of the Future is part. 'We combine theoretical and applied research in a range of laboratories such as 'mood rooms', 'food labs' and sensory labs, and ultimately in the

'real life' context of the restaurant. We also work with home panels.

The strong emphasis on the research facilities is helping to get collaboration with the Wageningen research groups off the ground. 'Kees de Graaf's new chair of Sensory science and eating behaviour fits in perfectly. But we also work with consumer researchers from the Social Sciences Group and with researchers from Human Nutrition and the top institute, Food and Nutrition. Our new mission is consumer-driven healthy food choice, with two themes: consumer-driven product innovation and healthy food choices by parents and children. This gives us a focus and a recognizable market profile.'

Through the close collaboration with research, the sensory lab is almost fully booked until the summer vacation, says Van Nunen, and the other labs are quite booked up too. 'But the running costs are still high. The restaurant is on very expensive square metres, and with a salad test you only earn back a couple of square metres. If you can run several consumer tests at the same time, it starts to get interesting.' The new business plan will be presented to the executive board in July. / AS

The KSV canteen on Tuesday 21 April. / photo GA

LAST SUPPER AT KSV

Cutlets and profiteroles will be on the menu at the St. Francis Catholic Students' Association (KSV) on Monday evening, 27 April. This is the last time that non-members are welcome. It's also a goodbye for the cook,

Wageningen UR stops subsidizing the open canteens at SSR-W and St. Francis KSV from 1 July 2009. The KSV canteen is

closing now because the cook is starting another job on 1 May. He is now giving cookery lessons to the cooking committee – because the vast canteen is not going to go entirely unused.

From next week, members can eat there on Mondays and Wednesdays. And bigger groups of non-members are also welcome,

as long as they give a week's notice. The price of a meal is going up to four euros. So it's still cheap. But is it viable? 'It will get more difficult, but we want to be able to cater for big groups, for example from student clubs. Catering for 25 people in a student flat is difficult, and eating out is very expensive', explains board member Nadine Arce. / AB

EDUCATION

Mail onderwijsberichten uiterlijk maandag 09.00 uur naar resource@wur.nl, met als onderwerp 'Education'. De lengte is hooguit 100 woorden.

Submit education announcements before Monday 09.00 to resource@wur.nl, with header 'Education'. The announcement doesn't exceed 100 words.

Environmental sciences

Colloquium

Klara Steklova: Calibration of groundwater models using analytically derived gradients and neural networks: Universal Multi Layer Approximator (UMLA). Date: Tuesday 28 April 2009, 14.00-14.45 hrs. Venue: Atlas 1, Atlas Building.

Aquatic Ecology and Water Quality Management

MSc thesis subject: Modelling population recovery of various aquatic arthropods after a chemical disturbance

Populations in their natural habitats are frequently affected by various disturbances, both of natural and anthropogenic character. Pesticides are used worldwide to increase crop yield and, although becoming very pest-specific, still do affect non-target organisms in areas adjacent to treated crops. What makes certain species recover more successfully than others are specific life-history traits, such as number of reproductive cycles per year (from one to multiple), overall fecundity, dispersal that can be active or passive (via air, land or water), feeding strategies, but also individual sensitivity to the toxicant affecting them. The

last point we consider is the role landscape features have in the recovery process of a certain species. We investigate what combination of life-history traits, landscape characteristics and pesticide application regimes (as well as mode of action) allows for population recovery by means of an individual-based model (IBM). Some info also on www.mastep.wur.nl. In this project, the student can choose one from a number of aquatic arthropods to be modelled, define their own research question or choose to follow a prepared proposal. Interested master students can contact nika.galic@wur.nl.

Plant sciences

Plant production systems

MSc-thesis subject: The future of European agriculture

European agriculture faces new challenges continuously. New member states, WTO negotiations, new agro-technologies, changing societal demands and climate all affect European agriculture and landscapes. Effective agricultural and environmental policies are needed to safeguard sustainability of European agriculture and its contribution to sustainable development of the society. Rigorous

evaluation of agricultural and environmental policies is required to test whether policies lead to the desired outcomes. The SEAMLESS project led by Wageningen University and commissioned by the EU has been set up to carry out such evaluations of policies. The project offers a variety of thesis subjects, possibly in collaboration with European institutes or universities. An example of a subject available this autumn/winter is to contribute to a farm model capable of assessing adaptation strategies to climate change or higher prices of agricultural commodities at farm level. For information, please contact Dr. Martin van Ittersum (martin.vanittersum@wur.nl) or ir. Sander Janssen (sander.janssen@wur.nl).

ENTOMOLOGY

Seminar

Shuhei Niitsu, Tokyo Metropolitan University, Japan: Regressive evolution: ontogenetic study on wing reduction in Lepidoptera. Date: Tuesday, 28 April, 15.30 hrs. Venue: Large lecture room C19, Building 511, Binnenhaven 7.

Social sciences

Selling Science

In period 5 a new BSc-course Enabling the transfer and commercialization of Science & Technology (MST-51306) will start. This course will focus on the value of scientific knowledge for society and business. You will learn about

the responsibility of students and scientists to bring their research to the public domain (e.g. by publishing) or take their invention to the market place (e.g. by patenting and licensing). The course aims to make you aware of the importance of innovation and entrepreneurship for the further development and application of Science and Technology. You will follow lectures on leading theories and best practices in the field of transfer and commercialization of S&T. You will participate in essay assignments to analyze and reflect upon the life course of an academic entrepreneur who serves as a role model.

Team-based field projects will be done to critically assess commercialization processes of research institutions and companies (e.g. in the Wageningen Food Valley area). And you will work on assignments that aim at discovering the different roles associated with entrepreneurs and at acquiring skills and competences in opportunity recognition and exploitation (e.g. selling ideas and results). The course is a free choice course, but is compulsory for the BSc minor Innovation and entrepreneurship. It is a joint education program by Management studies (MST) and Education and competence studies (ECS).

Info: wim.hulsink@wur.nl or thomas.lans@wur.nl. Kick-off Wednesday 29 April.

Graduate schools

MANSHOLT GRADUATE SCHOOL FOR SOCIAL SCIENCES

Multidisciplinary Seminar

On May 6 there will be a Mansholt Multidisciplinary Seminar by Pham Van Hoi (Environmental Policy Group) on 'State governance of pesticide use and trade in Vietnam'. Date: Wednesday 6 May, 15.00 hrs. Venue: Mansholt room, Leeuwenborch (Building: 201),

(ADVERTENTIES)

WIX WAGENINGEN INTERNATIONAL EXPERTS

"The world needs Wageningen experts."

Renaat Van Rompaey, managing director Wix

I founded Wageningen International Experts Wix in 2007 as an independent and dynamic expert bureau, working on international projects, from the margin of Europe to the other side of the world. We have been successful in the field of environment, biodiversity conservation, forestry and rural development in many, mainly tropical countries.

Wix is expanding its activities into other fields where Wageningen has a lot of expertise. For this, we are seeking partners in the fields of:

- ◆ water and sanitation
- ◆ food and agri global
- ◆ geo-economics and governance

Partners should have more than 15 years of experience in consulting in one of these fields, in many countries and languages, have a broad network both in Wageningen and internationally and enjoy the job of contacting experts and preparing offers. Contact me at 06 23469633, Renaat@Wix.nl, www.wix.nl

Brain Power Needed

Wageningen UR is also called 'the green university'. But what are we doing about sustainability? What possibilities are there in Wageningen UR for sustainable practices? Help think about sustainability in the World Café and put your ideas on the table. The results will be served up after the break!

Location: **Forum Grand Café**

Time: **2 to 5 pm**

12 May

Energy and Construction
less space, better workplace

19 May

Is waste separation a pain?

2 June

Buying
sustainability at what price?
At any price?

11 June

Does the sustainable employee exist?

Sustainable catering

what would you pay for it?

14 May

Mobility

back to the company bicycle?

28 May

'Green' education and research
practice what you preach!

4 June

Take a bite

and register by sending an e-mail to duurzaamheid@wur.nl. More events will be organized, check www.duurzaamheid.intranet.wur.nl.

WAGENINGEN UR
For quality of life

SWITCH

Vacatures zijn voor interne en externe kandidaten. Interne kandidaten hebben voorrang, zie intranet/people/arbeidsvoorwaarden. De volledige vacaturetekst staat op www.werkenbij.wur.nl. Aanleveren: woensdag in de week voorafgaand aan verschijnen van Resource. Voor informatie, bel Corporate HRM: (0317-4)85706.

PHD-STUDENT PROJECT: UNRAVELLING EFFECTS OF ORGAN TEMPERATURE ON PLANT GROWTH AND DEVELOPMENT M/F (1.0)
PSG, Horticultural Supply Chains, **Crop production in low-energy greenhouses**, Wageningen
Vacancy number: AT: DPW 09-17

ASSOCIATE ADVOCACY & FONDSSENWERVING TBVI M/V (1.0)
ASG, Tuberculosis Vaccine Initiative, Lelystad
Vacancy number: TBVI_001

DIRECTEUR COMMUNICATIE EN ADVOCACY RELATIES TBVI M/V (1.0)
ASG, Tuberculosis Vaccine Initiative, Lelystad
Vacaturenummer: TBVI_002

ASSOCIATE COMMUNICATIE EN ADVOCACY RELATIES TBVI M/V (1.0)
ASG, Tuberculosis Vaccine Initiative, Brussel
Vacaturenummer: TBVI_003

Voor meer informatie zie: www.werkenbij.wur.nl

NAMEN

Dieter Lütticken award

Ivo Claassen

De Dieter Lütticken Award 2008 voor alternatieven voor dierproeven zal worden uitgereikt aan dr. Ivo Claassen van het Centraal Veterinair Instituut van Wageningen UR.

Dr. Claassen had een leidinggevende rol binnen een interdisciplinair team dat verder bestond uit dr. Rijs Maas en dr. Hok Oei van het CVI, die nauw samenwerkten met dr. Jean Marc Spieser en dr. Catherine Milne van het Europese Directoraat voor de Kwaliteit van Geneesmiddelen (EDQM) in Straatsburg. Het team ontwikkelde een in vitro-werkzaamheidstest voor de routinekwaliteitscontrole van geïnactiveerde vaccins tegen

het Newcastle Disease Virus (NDV). Vroeger maakte een in-vitro-werkzaamheidstest bij kippen deel uit van de kwaliteitscontrole van NDV-vaccins, maar dankzij de nieuwe methode kan het gebruik van kippen worden vermeden. De methode is nu toegevoegd aan de betreffende monografie van de Europese farmacopee als aanvullende werkzaamheidstest voor het vrijgeven van NDV-vaccins. Het onderzoeksproject is grotendeels gefinancierd door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

Bij de prijs hoort een bedrag van 20.000 euro, dat op 3 september 2009 aan dr. Claassen zal worden overhandigd tijdens de uitreikingsceremonie op het zevende Wereldcongres voor Alternatieven en Diergebruik in de Levenswetenschappen dat van 30 augustus tot en met 3 september 2009 in Rome zal plaatsvinden. De prijs is beschikbaar gesteld door het internationaal diergezondheidsbedrijf Intervet/Schering-Plough Animal Health, lid van het EPAA, het Europese partnerschap voor alternatieve benaderingen voor dierproeven.

COLOFON

Resource, Weekblad voor Wageningen Universiteit en Researchcentrum, is het weekblad voor personeel en studenten van Wageningen UR.

Uitgever/ Wageningen UR.

ISSN/ 1874-3625.

Redactieadres/ Bornsesteeg 47, 6708PD Wageningen, tel. 0317 484020, e-mail resource@wur.nl; secretariaat Thea.Agba-Kuijpers@wur.nl.

Redactie/ Gaby van Caulil (hoofd-redacteur), tel. 0317 482997, e-mail gaby.vancaulil@wur.nl; Lieke de Kwant (eindredactie), tel. 0317 485320, Alexandra Branderhorst (onderwijs, studenten-nieuws, VHL), tel. 0317 481725;

Redactie/ Roelof Kleis (economie, omgeving, ecologie, maatschappij), tel. 0317 481721; Albert Sikkema (plant, organisatie), tel. 0317 481724; Hans Weggen (service), tel. 0317 485272; Hans Wolkers (dier, voeding), tel. 0317 481721.

Studentredacteuren: Maarten van den Berg, Anneloes Dijkstra, Stijn

van Gils, Christoph Janzing, Tom Rijnthjes, Marlot Roelofs, Barbara Tielemans.

Freelance medewerkers: Wim Bras (VHL), Alice van Ginkel, Yvonne de Hilster, Laurien Holtjer, Hanneke Marcelis (website), Clare McGregor (international pages), Nicolette Meerstadt, Rik Nijland, Joris Tielens. Landelijk nieuws: Hoger Onderwijs Persbureau.

Foto's/ Guy Ackermans, bvBeeld, Bart de Gouw, Hoge Noorden, Lineair, Ruben Smit, Theo Tangelder, Martijn Weterings.

Illustraties/ Henk van Ruitenbeek, Guido de Groot

Vormgeving/ Hans Weggen (basisvormgeving OfD, Loek Kemming).

Redactieraad/ dr. ir. Ernst van den Ende (voorzitter), ir. Martijn de Groot, ir. Marianne Heselmans, dr. Patrick Jansen, Marloes van der Kamp, Ayla Paul, Mascha Rasenberg, prof.dr. Cees van Woerkum en Judit Zijlstra

Druk/ Dijkman Offset BV.

AGENDA

Mail berichten uiterlijk maandag 09.00 uur naar resource@wur.nl, met als onderwerp 'Agenda'. De lengte is hooguit 60 woorden.

Promoties

24 april
13.30 uur promotie **mw. ir. M.T. Streppel**: Long-term lifestyle and dietary habits in relation to cardiovascular mortality and life expectancy: a prospective cohort study. Promotoren prof.dr.ir. D. Kromhout en prof.dr.ir. F.J. Kok, co-promotor dr.ir. M.C. Ocké (RIVM, Bilthoven).

27 april
16.00 uur promotie **dr. S. Hasan**: Terrestrial water storage change from temporal gravity variation. Promotoren prof.dr.ir. P.A. Troch (University of Arizona, Tucson, USA) en prof.dr.ir. R. Uijlenhoet.

28 april

16.00 uur promotie **dr. E.H. Gromela**: Feeding and management strategies for rural poultry production in Central Tanzania. Promotor prof.dr.ir. M.W.A. Versteegen, co-promotoren dr.ir. R.P. Kwakkel en dr. A.M. Katule (Sokoine University of Agriculture, Morogoro, Tanzania).

29 april

16.00 uur promotie **mw. drs. A. Schennink**: Genes involved in bovine milk-fat composition. Promotor prof.dr.ir. J.A.M. van Arendonk, co-promotoren dr.ir. H. Bovenhuis en dr.ir. M.H.P.W. Visser.

8 mei

14.00 uur promotie **dr. B.F. Banskouleh**: Development of a spatial planning support system for Agricultural policy formulation related to land and water resources in Borkhar & Meymeh district, Iran. (Promotie bij ITC, Enschede). Promotor prof.dr.ir. H. van Keulen, co-promotor dr. M. Ali Sharifi (ITC).

11 mei

16.00 uur promotie **dr. ir. T.A.L. Snoeren**: Herbivore-induced indirect defense of Arabidopsis. Ecogenomic approach to the role of infochemicals in parasitoid attraction. Promotor prof.dr. M. Dicke.

13 mei

16.00 uur promotie **dr. G. Wang**: The role of receptor-like proteins in Arabidopsis development. Promotoren prof.dr.ir. P.J.G.M. de Wit en prof.dr.ir. G.C. Angenent, co-promotor dr.ir. B.P.H.J. Thomma.

Cursussen en seminars

29 April

Seminar **Genetics of Milk Quality** in Hof van Wageningen. Highlights of four years of Dutch Milk Genomics research complemented with leading international scientists in milk genomics: Michel Georges, Peggy Neville, Patrice Martin. Information and (free) registration: www.milkgenomics.nl.

25 May-12 June

Course **Towards participatory fisheries governance**. In this training course cases of fisheries co-management will be analysed to determine the conditions for success. More information and registration (till 25 April): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

1-26 June

Course **Seed potato technology, certification and supply systems**. The course aims to provide course participants with insights, knowledge and skills for applying modern technology in seed supply systems in different agro-ecological regions of the world. More information and registration (till 1 May): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda

7-12 June

Food Law Academy course (in Oosterbeek): **Summer school in food regulatory affairs**. Course leader Prof. Dr. Bernd van der Meulen (director of the European Institute for Food Law, and professor Law

and Governance Wageningen UR). Information and application (till 6 May): www.wbs.wur.nl.

8-26 June

Course **International Training of Trainers on Wetland Management: facilitation of MSPs and curriculum development**. The focus is on the need for transboundary and cross-sectoral co-operation and aims to provide participants with the knowledge and skills necessary for curriculum development in the field of wetland management in their own region. More information and registration (till 8 May): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

15-26 June

Course **Plant Variety Protection** (Plant Breeders' Rights). Subjects covered will be (i) Legal, institutional and technical aspects of plant variety protection; (ii) Implementation; (iii) Extension and promotion. There will also be visits to key organizations in the operation of a plant variety system. More information and registration (till 15 May): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

22 - 26 June

Course **Multi-stakeholder processes and social learning**: course in the use of participatory approaches for institutional strengthening. The course covers state-of-the-art thinking about participation from local to global level and introduces the most up-to-date methodologies and approaches for facilitation and participation. Information and application (till 22 May): www.cdic.wur.nl/UK/newsagenda/agenda.

23 - 25 June

Postgraduate workshop **Techniques for Writing and Presenting a Scientific Paper**. Instructor Michael Grossman, PhD, University of Illinois Urbana-Champaign, USA. Info and registration (deadline 5 June) on the website www.wbs.wur.nl.

Diversen

Tot eind mei

09.00-17.00 uur (ma-vr) Expositie **De evolutie van Darwin: een tentoonstelling van Bibliotheek Wageningen UR** in Forum.

23 april

16.00 uur Inauguratie **prof. dr. R.A. Woutersen** en **prof. dr. F.X.R. van Leeuwen** in de Aula van Wageningen Universiteit.

19.30 uur Debat **Partner van Europa. Vloek of zegen voor de Afrikaanse boer?** in Lux, Nijmegen. Inl: www.globaldebat.nl.

21.00 uur **Bandfeest en Rad van Avontuur** t.g.v. feestweek Osiris in Sociëteit Abydos, Leeuwarden. Inl: www.svosiris.com.

24 april

16.00 uur Herdenkingsbijeenkomst **Rob Goldbach** in de Aula van Wageningen Universiteit.

21.00 uur **Ouwelulleavond** Osiris in Sociëteit Abydos, Leeuwarden. Inl: www.svosiris.com.

25 april

00.00 uur Start 37e **Batavierenrace** vanaf het Universitair Sportcentrum in Nijmegen. Ruim acht-

duizend atleten rennen 182 kilometer via Duitsland en de Achterhoek naar de campus van de Universiteit Twente in Enschede, waar ze rond half zes 's middags aankomen. Zie www.batavierenrace.nl.
10.00-16.00 uur **Belmonte op zijn best**. Plantenbeurs met bijzondere heesters, kleine houtige gewassen en sierbomen, met tevens lezingen en rondleidingen, in de volop in bloei staande botanische tuin van Wageningen Universiteit. Inl: www.botanischetuinen.wur.nl.

11.15 uur Debat **European Policy on Agriculture and Trade: the Case of the African Farmer** met Afrikaanse boeren, een Nederlandse politicus en een Nederlandse boer, in de Haagse Hogeschool, Den Haag. Inl: www.evertvermeer.nl en afrikadag2009.m12.mailplus.nl.
21.00 uur Balkanpunk door **Mala Vita** in Unitas te Wageningen.

26 april

15.00 uur **JAM @ G-live** in Hof van Wageningen (voorheen WICC). Inl: www.wageningmuziektheater.nl.
15.00 uur **Jammen** in Café XL. Backline incl. drums aanwezig.

28 april

16.30-22.30 uur **Lagerhuisdebat** op Ceres met Pim Brascamp over Engels op de universiteit, 's avonds **Europadebat** met Alexander Pechtold, met stellingen betreffende landbouwsteun, stamcelonderzoek en Rol Nederland in EU.
20.00 uur **Tony Chocolonely**, the start-up of a Real Great business in LA13. With Eveline Rajjman of Tony's factory, Amsterdam. Info: www.studiumgenerale.wur.nl.

29 april

19.30 uur **NAH-café** in Hof van Wageningen (voorheen WICC), bedoeld voor iedereen die getroffen is door niet-aangeboren hersenletsel. Inl: www.nahcafenederland.nl.
20.00 uur Open podium **Van Uven Festival** bij theater 't Hemeltje in De Wilde Wereld, Wageningen. Organisatie: WSKOV en de Ontzetting. Inl. vanuvenfestival@gmail.com.

3 mei

15.00 uur Concert door de **James Harman Band** bij Bluesclub XXL in Café XL.

5 mei

vanaf 0.00 uur Ontsteken **Bevrijdingsvuur** bij Hotel De Wereld, en overdag **Bevrijdingsfestival** in de binnenstad en Historisch Publieksprogramma op de Drijen. Inl: www.4en5meiwageningen.nl.

8 mei

19.00-22.00 uur SWU Thymos **Run-Bike-Run** op De Bongerd. Inl: www.swuthymos.nl.

14 mei

16.00 uur Inauguratie **prof. dr. V.E.J.C. Schijns** in de Aula van Wageningen Universiteit.

16 mei

09.00-18.30 uur ESN-excursie to **Keukenhof**. Register until 30 April at www.esn-wageningen.nl.

21-23 May

ESA Challenge in Anger, France. European Sustainable Adventure. Info: www.esachallenge.com. Registration: www.esn-wageningen.nl (until 30 April).

VERENIGINGEN

Boerengroep

Stichting Boerengroep, Lawickse Allee 13, tel. 0317 410500, st.boerengroep@wur.nl, www.boerengroep.nl

Praktijkschool data

Dinsdag 19 mei hydrauliekonderhoud, woensdag 20 mei motorenonderhoud. Inclusief handleiding en een herinnering voor slechts 15 euro per persoon per dag. Meer info zie website en aanmelden kan via st.boerengroep@wur.nl.

Week of agricultural diversity

11 t/m 18 mei, een week lang vol Boerengroepactiviteiten, zet alvast in je agenda! Voor het programma, zie onze website.

Experience Romania

Stichting Boerengroep and Stichting RUW are presenting an international youth exchange to Oradea, Romania, about: The Green Future of the European Countryside?! From the 29th of June until the 12th July. For application and info check website.

Het Inspiringtheater

Het Inspiringtheater addresses agricultural issues by making use of Forum theatre. On stage we display the interests and motives of the different parties involved and try to create mutual understanding. Want to get to know more about the Inspiringtheatre? Subscribe for our upcoming workshops: Monday 11 May: Introduction Forum theatre 1; Monday 18 May: Introduction Forum theatre 2; Monday 25 May: Facilitator/Joker workshop. For more information check www.boerengroep.nl or mail st.inspringtheater@wur.nl.

In de wereld - sp3

Duivendaal 7, tel. 0317 482663, studentenpastoraat@wur.nl, www.indewereld-sp3.nl

Agenda

Donderdag 23 april, 19.00 uur: Crossroads; 25 april - 3 mei: Taizé-reis; Sunday 3 May, 11.00 hrs: Oe-

cumenical Sunday Service; maandag 4 mei: meditatieve bijeenkomst, Grote Kerk (19.00 uur) en stille Tocht (19.30 uur); woensdag 6 mei, 18.00 uur: Spirit in je leven.

Herdenking 4 mei

Meditatieve herdenkingsbijeenkomst in de Grote Kerk op de Markt met medewerking vanuit het studentenpastoraat. Ds. Anja Vogelzang gaat voor en Anne Vissers (bekend van de Taizévieringen) verzorgt de pianobegeleiding. Het thema is: Vrijheid en identiteit. Na de bijeenkomst is er gelegenheid je aan te sluiten bij de Stille Tocht, die van start gaat bij het Stadhuis.

Integrand

Bemiddelingsorganisatie voor studenten en recent afgestudeerden, www.integrand.nl, wageningen@integrand.nl, tel. 0317 422421.

Integrand

Je kunt op deze opdrachten reageren via onze website. Ben je niet ingeschreven dan kun je interesse tonen door een e-mail te sturen. Op onze website kun je overigens ons gehele stageaanbod vinden.

Sales Cosmetics & Toiletries

Code 4911, afstudeer/meeloop/zomer stage, werkopdracht en bachelor eindproject bij Henkel. Activiteiten: analyses van de markt en merken; creëren van een makkelijk maandelijks te updaten informatie-scheet voor de accountmanagers; gesprekken voeren met account- en brandmanagers; meelopen met buitendienst; analyseren marktdata o.a. AC Nielsen, GFK en omzetten naar bruikbare informatie

Voedsel verpakken in 2015?

Code 4486, afstudeer- of meeloopstage bij Smurfit Kappa. Opdracht: screening/inventarisatie huidige kennis als basis; definitie werkwijze en deelsegmenten; opbouwen referentiekader voor de gekozen segmenten in data en modellen; uitwerken analyses van de gekozen segmenten, via diverse onderzoeksmethoden; vertalen uitkomsten naar toekomstscenario voor massief karton van dit segment.

Customer Marketing Assistant

Code 4923, afstudeerstage of

meeloopstage. Colgate-Palmolive in Brussel biedt een stage met een intensieve, interessante en gevarieerde trainingsperiode, waarna je wordt geïntegreerd in de afdeling Customer marketing.

Movie W

Filmhuis Movie W, Lawickse Allee 13, tel. 0317-484809 (ook voor reserveren), www.movie-w.nl

Auf der anderen Seite van Fatih Akin (Duitsland 2007).

Verschillende levens raken met elkaar verstrengeld wanneer een Duits meisje verliefd wordt op een Turkse terroriste.
Donderdag 20.30 uur.

Cordero de Dios van Lucía Cedrón (Argentinië 2008)

Over schuld en boete binnen drie generaties van een Argentijnse familie. Wanneer Parisienne Teresa naar Argentinië terugmoet omdat ze het losgeld voor haar ontvoerde vader moet regelen heeft ze daar gemengde gevoelens over...
Vrijdag, zaterdag, zondag, dinsdag en woensdag 20.30 uur.

The Wrestler van Darren Aronofsky (VS 2008)

De op zwart zaad zittende worstelaar Randy The Ram (Mickey Rourke) probeert met een comeback zijn eer en goede naam te herstellen, en onderwijl een stukgelopen relatie met zijn van hem vervreemde dochter te lijmen.
Dagelijks vanaf donderdag 30 april 20.30 uur.

Student Chaplaincy

Student Chaplaincy Wageningen, Duivendaal 7, tel. 0317 - 48 26 63, www.wau.nl/scw, student.chaplaincy@wur.nl

Eucumenical church services

In English. Sunday May 3: 11.00 h. Rev. Josine v/d Horst.

Other activities

Thursday April 23, 19.00 hours: Preparation meeting / Bible study; Thursday April 30: No activity; Thursday May 7, 19.00 hours: PhD presentations Emma and Eugene.

Studentenraad

studentenraad@wur.nl

Student Council election

On 29 April 2009 the Student Council Election Committee will publish the lists of candidates at under Elections. From said date, the lists will also be available for inspection at the office of the Secretary of the Student Council. Any person concerned may lodge a notice of objection to the validity of a published list until 8 May 2009 inclusive, with the Secretary of the Student Council, Marieke van Iterson, Costerweg 50 (Room 2035), building 400, P.O. Box 9101, 6700 HB Wageningen.

Studium Generale

<http://studiumgenerale.wur.nl>, tel. 0317 482030

Tony Choccolony: The start-up of a great business

Presentation and debate by Eveline Rajmans, Tony's Choccolony on Tuesday April 28th, 19.30hrs. Venue: LA13.

Thymos

Sportsstichting Wageningen Universiteit, tel. 0317 482746; open ma-wo 9.00-17.00, do 9.00-18.00 en vr 11.00-15.00 uur; www.swuthymos.nl

Boogschiet-mee

Woensdagavond 13 mei vertrekken wij rond 18u voor onze Boogschiet-mee in Elst. Vervoer is geregeld, deelnemen kost 12,50 euro. Meer info op www.swuthymos.net.

OWSK Traplopen

Op 18 mei organiseert Thymos het officieuze Wageningse Studenten Kampioenschap Traplopen. Om 19.00u zal het spektakel op Asserpark van start gaan. Wil jij bewijzen dat je de beste conditie van heel Wageningen hebt, doe dan individueel of met een team mee.

Zweef-mee

Samen met een ervaren zweefvlieger kun je op 19 mei of op 9 juni het blauwe ruim boven vliegbasis Deelen verkennen. Houd onze website in de gaten voor meer informatie en voor de inschrijving.

BotS

Maandagavond 25 mei. Verzamel 5 tot 8 studiegenoten en registreer je team op www.swuthymos.net.

www.klv.nl, secretariaat.klv@wur.nl

Young KLV - Workshop - Salary negotiations - 19 May

When a graduate applies for a job and completes the job application process, he/she faces the exciting moment of discussing the salary and secondary conditions arbeidsvoorwaarden. In such a situation you may ask yourself:

At what levels are negotiations possible (salary, pension, etc.)? How is the salary structure and what opportunities for growth will I have in the future? Which factors are of importance for the employer?

To answer these and other questions, KLV organizes a meeting, whereby Peter van Asten (director corporate human resources at Nutreco) and Paul den Besten (director KLV) will share their experiences. First, attention will be paid to how salary negotiations take place at commercial companies. This is followed by how this process takes place at universities for PhD's or researchers. Location: Leeuwenborch, lecture room C69

Date and time: 19th May, 19.30-21.30h + drinks afterwards
Free entrance, KLV members only. Pre-registration is required, go to: <http://www.klv.nl/nl/Activiteiten/Pages/Salarisonderhandelingen.aspx>
Language: English

Forum Opening Hours

The Building

Monday to Friday
from 8 am - 11 pm
Saturday and Sunday
from 10 am - 5 pm

During working hours, the building is open to the public. After working hours, entrance is only possible with a WUR card.

The Library

Monday to Friday
from 8 am - 10 pm
Saturday
from 10 am - 5 pm
Sunday
from 10 am - 3 pm

Irregular Opening Hours during May Holiday 2009

	Forum building	The Library	Student Desk	WURshop	VHL
Wednesday 29 April	8 am - 11 pm	8 am - 5.30 pm	9 am - 2 pm	9 am - 4 pm	8 am - 8 pm
Thursday 30 April	Closed	Closed	Closed	Closed	Closed
Friday 1 May	8 am - 11 pm	8 am - 5.30 pm	Closed	Closed	Closed
Saturday 2 May	10 am - 5 pm	Closed	Closed	Closed	Closed
Sunday 3 May	10 am - 5 pm	Closed	Closed	Closed	Closed
Monday 4 May	8 am - 11 pm	8 am - 4 pm	Closed	9 am - 4 pm	Closed
Tuesday 5 May	Closed *	Closed	Closed	Closed	Closed

* Entrance is only possible with a WUR card

Restaurant and Grand Café are closed Queensday 30 April through Liberation Day Tuesday 5 May

KLEINTJES

Berichten in de categorie 'Gevraagd en aangeboden', voor studenten en medewerkers van Wageningen UR. Lever het bericht voor maandag 10.00 uur in bij het redactie-secretariaat van Resource, gebouw 116, kamer 0.31, en betaal contant. Tarief is 3,50 euro per dertig woorden, de lengte is hooguit 60 woorden.

DIVERSEN

Cross Your Borders: een onderwijsproject voor middelbare scholieren over ontwikkelingsvraagstukken, uitgevoerd door enthousiaste studenten. Een steentje bijdragen aan een betere wereld én nuttige vaardigheden opdoen? Word vrijwilliger! Nieuwsgierig? Check www.crossyourborders.nl

Op zoek naar contacten buiten het werk: www.vvao.nl.
vereniging van vrouwen met hogere opleiding afd. Gelderse Vallei Wageningen. Verdieping, gezelligheid, netwerken.

Neem een abonnement

■ Surf naar volkskrant.nl/studenten

(dit aanbod geldt alleen voor uitwonende studenten t/m 27 jaar)

volkskrant.nl/studenten

Willen weten. de Volkskrant

Promotiefest?

Bekijk onze kleurrijke ruimte voor een borrel, diner of compleet feest. Wereldse buffetten vanaf € 16,50 per persoon voor groepen van 20 tot 120 personen.

Meer informatie? Bekijk onze website: www.colorsworldfood.nl of maak een afspraak voor meer informatie.

Nieuw in Wageningen:
Colors World Food, Markt 15,
6701 CX, Wageningen, 0317-417463,
Einfo@colorsworldfood.nl

Toiletpapier van wombat-uitwerpselen. Ondernemers op Tasmanië ontwikkelden dit exclusieve Australische product om toeristen geld uit de zak te kloppen. Het schattige wollig buideldier steelt menig toeristenhart met zijn karakteristieke waggel. Voor het verwerken van zijn poep moeten de makers overigens wel een sterke maag hebben. 'Als we het koken is de stank verschrikkelijk, maar als het eenmaal gesteriliseerd is stinkt het niet meer. Dan ruikt het lekker organisch.' Jammie.

Geen plek voor een tuin? Ga voor verticaal groen. Dat is niet alleen goed voor je humeur, maar ook voor het milieu en de luchtkwaliteit in de stad. Een Delfste promovendus is bezig met het maken van groene gevels. Hij liet speciale betonplaten maken met lavasteenkorrels waar aubrieta en kleine muurvarens op groeien. De planten vangen fijnstof af, kunnen de luchtkwaliteit in de stad af langs wegen verbeteren en kunnen werken als klimaatregelaar.

OOK STUDENTEN MOETEN SOMS HUILEN

Over het algemeen ben ik tegen het gebruik van scheldwoorden in columns. En dat is niet omdat ik scheldwoorden shockerend of ongepast vind, ik scheld namelijk zelf graag en veel (op het moment ben ik erg in favour of tiefusschijtdetering). Nee, het is omdat ik scheldwoorden in columns een zwaktebod vind. Als niet het verhaal, maar de woorden die men gebruikt de essentie van de column zijn, vind ik de column over het algemeen niet het lezen waard. Een misverstand vind ik dan ook dat columns waarin veel 'godver de tiefusspiemelpoep' in voorkomt, gedurfd zijn.

Ik zou zelfs het omgekeerde durven te beweren. Piemelkutupoepcolumns zijn op safe geschreven. Door heel veel 'spannende' woorden te gebruiken verbloemt de schrijver de leegheid van het verhaal. Echte gedurfd verhalen zijn niet gedurfd om woorden, nee, ze zijn gedurfd om wat ze vertellen.

En geloof me, gedurfd onderwerpen zijn niet seks en ook niet drugs en ook niet dronkenschap. Een uitweiding over swaffelen is een makkelijke truc om binnen de grenzen van de comfortabelheid een niet al te saai verhaal te vertellen.

Wat ik nu echt spannend en gedurfd vind, is om buiten de grenzen van de comfortabelheid een column te schrijven over echte taboes. Verdriet bijvoorbeeld. In een studentencultuur waarin je wordt geacht altijd om alles te blijven lachen en waarin ongeluk als ergste misdaad wordt beschouwd, vind ik juist dat ik over verdriet moet schrijven. Want hoe je het wendt of keert, iedereen is wel eens ongelukkig en verdrietig.

En dan bedoel ik niet het soort verdriet dat wordt opgelost door een dag lieve sms'jes van vrienden en een flinke dosis chocolade. Nee, ik bedoel het door-merg-en-beenverdriet. Het het-komt-niet-meer-goedverdriet. En het is echt zo dat niet aan elk nadeel een voordeel zit.

Hoe taboe het ook is, soms zijn dingen gewoon tyfusschijtdetering, en daar moeten we het mee doen. / Iris Roscam Abbing

Maarten laat een halve liter van zijn bloed aftappen. Hij is één van de vijftig Leeuwarder studenten die gehoor heeft gegeven aan een oproep van Osiris. / foto Hoge Noorden

ZEVEN MINUTEN AAN DE BLOEDTAP

Daar komt Maarten ter Haar aangelopen. Na een keuring achter gesloten deuren is hij klaar om op deze woensdagmiddag bloed te gaan geven. Vergezeld door een verpleegkundige in een witte jas betreedt hij de zaal waar het allemaal gaat gebeuren.

Maarten is niet de enige student van hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden die zich aangemeld heeft bij de Sanquin Bloedbank. Door een bloeddonoractie van studentenvereniging Osiris zullen vijftig jonge donoren binnenkort zijn voorbeeld volgen. Maar Maarten bijt vandaag het spits af. Met een wat onwennige blik gaat hij op een roodoranje ligstoel zitten. De man naast hem strekt zijn rechterarm uit om hem een schouderklop te geven. 'Ik kan het niet te stevig doen, want anders plug ik mezelf uit het apparaat.' Terwijl Maarten lacht, rolt de medewerk-

ster van de bloedbank zijn rechtermouw op. Ritmisch klopt ze met twee vingers op de binnenkant van de elleboog. Vervolgens gespt ze een groene band om de bovenarm. Niet te strak? Maarten schudt zijn hoofd. Het zonlicht dat binnenvalt in de witte ruimte, laat de alcohol glinsteren die de zuster met een wattenstaafje op zijn huid smeert. En dan verandert ploteling de giebelende sfeer bij de toekijkende medestudenten; de vrouw zet haar leesbril op en haalt een naald tevoorschijn.

Een ogenblik later zit ie er al in. Sierlijk stroomt het bordeauxrode bloed door een slangetje naar een plastic zak. In opdracht van de verpleegkundige wiebelt Maarten met zijn vingers, om de stroom op gang te houden. 'En zo houd ik nog een beetje gevoel in mijn arm.'

Het wordt hem helemaal naar zijn zin ge-

maakt. Een glaasje water voor de dorst, de voetensteun wat hoger, en een tijdschrift om de tijd te doden. Na zeven minuten is de plastic zak gevuld met een halve liter levensreddende vloeistof. 'Geen record, maar wel snel', zegt de medewerkster. In een snelle beweging haalt ze de naald eruit en drukt ze watten op het wondje.

En zo eindigt de bloeddonoractie van studentenvereniging Osiris. Althans, bijna. Eerst overhandigen de leden nog vijftig ingevulde aanmeldingskaarten - het resultaat van hun inspanningen om het bloeddonorschap onder studenten te promoten. 'Geweldig dat jonge mensen zelf het initiatief hebben genomen om deze actie te starten', zegt Alie Rodenhuis, hoofd bloedinzameling van Sanquin in Leeuwarden. 'Ik hoop dat veel studenten dit voorbeeld volgen.' / Marlot Roelofs

STUDENTEN GEVEN TUINADVIES

Wie met vragen zat over de inrichting van zijn tuin kon afgelopen vrijdag gratis advies krijgen van een echte tuinarchitect, én van VHL-studenten Tuinen landschapsarchitectuur. 'Mensen zochten een alternatief voor de schutting van de Gamma, wij probeerden te ontdekken wat ze precies wél willen', vertelt Lisa Biris.

'We kregen een mailtje van school: op vrijdag 17 april is de Nationale Tuinontwerpdag van de Nederlandse Vereniging voor Tuin- en Landschapsarchitectuur, en jullie doen mee', vertelt Lisa. Verspreid over bibliotheken in het hele land gaven tuin- en landschapsarchitecten lezingen en hielden ze spreekuur. Lisa zat op die dag aan

een grote witte tafel in de bibliotheek van Delft, gewapend met een rol papier en wat stiften. 'Heel leuk', zegt ze enthousiast. 'De vragen van mensen liepen erg uiteen, de één heeft een nieuwbouwhuis en zoekt inspiratie, de ander wil een natuurvijver voor kikkers. Na wat doorvragen kom je erachter wat iemand precies wil en ga je schetsen.'

Student Landschapsarchitectuur Hermineke Welleweerd schoof aan bij de bibliotheek in Amsterdam. 'Ik had er dus helemaal niet bij stilgestaan dat de meeste mensen maar een piepklein tuintje of alleen een dakterras hebben', lacht Hermineke, die normaal op landschapsschaal werkt. 'Dat was wel wennen. Gelukkig werd ik goed begeleid. Zo hebben we voor

een vrouw die veel water naar boven moest sjouwen omdat anders haar planten verdrogen, een ontwerp met regentonnen bedacht.' Ook bedacht ze voor haar klanten kleurenschema's die ze mee kunnen nemen naar het tuincentrum als ze planten gaan uitzoeken.

Dat Van Hall Larenstein meedoet aan deze dag is volgens Lisa logisch. 'Van Hall Larenstein is in Nederland de belangrijkste hogeschool voor tuinarchitectuur. Ik vind wel dat de media het beter hadden kunnen oppakken. Nu waren er maar een handvol mensen, ik ben ervan overtuigd dat veel meer mensen behoefte hebben aan een goed tuinadvies.' / SvG

Het is bruin, zit achter je sleutelbeen, in je nek en langs je ruggenwervel en gaat 'aan' zodra je het koud krijgt. Je gaat energie verbranden en verliest gewicht. Maastrichtse onderzoekers ontdekten dat volwassenen bruin vet hebben dat een rol speelt in de warmteproductie. Wit vet slaat energie op terwijl bruin vet juist voor energieverbranding zorgt. Kortom: door de verwarming uit te laten kun je een paar gram afvallen.

Bonje in Wageningen. Uitas geeft op 23 april een Get I AID feest, een parodie op het AID thema CelebrAID. De commissie die de Algemene Introductie Dagen organiseert was niet op de hoogte, maar kan er nu wel om lachen. Vooral nu ze met een kraampje op het feest vrijwilligers mag werven. Maar de ontwerpster van het AID-logo wil wel een vergoeding voor het gebruik van haar werk.

De Universiteit Twente wil culturele talenten een steuntje in de rug geven bij hun studie. Een speciale commissie gaat bepalen wie een culturele topper is, en wie niet. Je kunt denken aan een student die aan pianoconcursen meedoet of een danspaar dat voor een wedstrijd naar het buitenland moet. De regeling is bedoeld als stimulans: de UT wil voorkomen dat iemand die goed kan schrijven zijn studie opgeeft om schrijver te worden.

MET AFVAL KINDEREN VAN DE STRAAT HOUDEN

Liana Boogaars heeft iets met Kaapstad. De VHL-studente heeft er familie, werkte er, ontmoette daar haar vriend en liep er stage. Op 23 april vertrekt ze opnieuw, voor vijf weken, om de basis te leggen voor een project rondom afvalverwerking in een township. Samen met andere studenten won ze namelijk de Urban Challenge van Cordaid.

'Eigenlijk is de Urban Challenge voor hogerejaars, maar ik kreeg toch een enthousiaste reactie op mijn motivatiebrief', vertelt de tweedejaarsstudent Regional Development & Innovation. Samen met drie Nederlandse en twee Zuid-Afrikaanse studenten bedacht Liana vervolgens een projectvoorstel.

Het gaat daarbij om afvalverwerking in

Een jongen verzamelt afval in een township van Kaapstad. / foto Liana Boogaars

Philippi, een township met een kwart miljoen inwoners. Veel afval daar is organisch, dus geschikt als compost. 'We wilden er ook school dropouts bij betrekken. Op braakliggende grond willen we een community house oprichten, met tuinen eromheen. Daar leren de kinderen groente verbouwen, die ze later kunnen verkopen', legt Liana uit. Verder leren de kinderen Engels en worden ze bewust gemaakt van het belang van het milieu en afvalscheiding. 'Door structuur te bieden, kun je voorkomen dat ze op straat terecht komen. Het doel is om ze uiteindelijk weer terug te laten keren naar het normale schoolsysteem. We willen klein beginnen, met vijftien kinderen.'

Vanaf het begin had Liana het gevoel dat het voorstel zou winnen. Op eigen initiatief ging ze in februari al naar Kaapstad, om de Zuid-Afrikaanse studenten te ontmoeten en Philippi te bezoeken. 'Wel een oud-collega, je moet niet in je eentje in een township gaan rondbanjeren.' Donderdag 23 april vertrekt de hele Urban Challenge-club naar Kaapstad. De eerste tien dagen bezoeken ze lokale organisaties die een rol spelen in het project en werken ze het voorstel verder uit. 'Ons project sluit goed aan op de activiteiten van die organisaties in Philippi', zegt Liana. De weken daarna werkt ze aan de opzet van het plan. Liana krijgt er ook studiepunten voor. 'Gelukkig past het goed in de module entrepreneurship. Het mooie is dat dit project ook helemaal wordt uitgevoerd. Hopelijk werkt het in de praktijk net zo goed als op papier. Als dat lukt, wordt het uitgebreid.' / AB

Liana houdt de komende weken een weblog op www.duurzaamstudent.nl. Daar staat ook een link naar de website van Cordaid.

RITS KAPOT, WEG WK

Een zwempak met een kapotte rits en griep. Alles zat zwemster Rieneke Terink tegen bij de Swim Cup Amsterdam, van 16 tot 19 april. Ze kan daardoor deze zomer niet met de estafetteploeg naar het WK in Rome.

Vlak voor de start van de tweehonderd meter vrije slag sprong de rits van haar pak open, vertelt Terink. 'Andere zwemmers hebben hem vlak voor het opgaan nog een laatste keer dichtgedaan, maar het hielp niet.' Even een ander pak aantrekken zat er niet in; dat kost bij de moderne pakken een kwartier. Waar Terink anders waarschijnlijk onder de tweeminutengrens was gedoken, kwam de biologiestudente nu niet verder dan 2.02.38, en werd teleurstellend vijfde

Nederlandse. Vervolgens zette de keelpijn die haar al dwars zat door, en werd ze 's avonds echt ziek en ging overgeven. Voor vrijdag en zaterdag moest ze zich daarom afmelden. 'Maar ik werd gestoord van het thuiszitten, dus ik heb zondag, toen het weer beter ging, wel de vierhonderd vrij gezwommen.' Terink zwom prompt bijna twee seconden van haar pr. Toen maandag de WK-ploeg bekend werd, en duidelijk werd dat daar geen veranderingen meer in zouden komen, werd ze weer woest. 'Ik heb maar één keer de kans gehad een tweehonderd vrij te zwemmen, en dan gaat het mis door zo'n stom pak.' Komend weekend hoopt ze zich te revancheren op een kwalificatietoernooi voor de EK korte baan. / YdH

HET ECHTE WERK

OPPERVLAKKIG CONTACT IN EEN EENZAME STAD

Marie Baartmans beschrijft haar droomstad Londen als 'eenzaam' en 'vol contrasten'. Armoede, rijkdom, drukte en verlatenheid wisselen elkaar continu af. De studente Landschapsarchitectuur van Van Hall Larenstein wilde er hoe dan ook werken. Maar nu weet Marie dat ze stiekem toch Nederlander is dan ze dacht.

'Op mijn achtste kwam ik al in Engeland, en sindsdien moest ik hoe dan ook terug. Mijn ouders wilden ook wel eens naar Frankrijk, maar ik bleef steeds zeuren. Mijn stage zocht ik bij Londense landschapsarchitectenbureaus. Dat was flink doorzetten, ik stuurde tig brieven. Dan kwam er drie weken later weer een afwijzing, of ik kreeg helemaal geen respons. Uiteindelijk kreeg ik van Townshend wel een reactie. Ze wilden me zien! Ik kocht meteen een ticket naar Londen. Het was een heel heftige sollicitatie. Met alle vijftientwintig medewerkers, die van over heel de wereld komen, had ik een kort gesprekje. Dan bladerden ze vluchtig door mijn portfoliomap en luisterden ze of ik interessante vragen stelde. Na afloop hoorde ik niets meer. Tot ze me plots zeiden: sorry, we kunnen je niet aannemen. Ik baalde echt, had ik voor vijfhonderd euro een ticket gekocht, stond ik nog met lege handen.

Uiteindelijk wilden ze me wel, maar voor langer dan een half jaar. Gelukkig kon ik de stage combineren met mijn minor, en zo langer blijven. Het werk bleek compleet anders dan in Nederland. Townshend

staat bekend om haar daktuinen, ze staan hoog aangeschreven en hebben fantastische concepten gemaakt. Maar Townshend doet alleen wat de opdrachtgever vraagt, ze zoeken geen vraag achter de vraag. Soms dacht ik: is dit het nou? Als *assistant landscape architect* is het moeilijk om gehoord te worden. Soms had ik kleine discussies, en kreeg ik het voor elkaar om een plan aan te passen. Verder was ik vooral met de technische kant bezig. Bij drukte maakten we werkdagen van zeventien uur. Aan het einde van zo'n dag verlangde ik naar frisse lucht en mijn bed tegelijk. Twijfelend bestelde ik een taxi, of liep ik in een halfuur naar huis. Een kleine woning die we met z'n achten deelden. Iets beters is onbetaalbaar.

Londen is een eenzame stad. Je ziet de mooiste villa's met in dezelfde straat een kleine kamer die vier mensen samen delen. Ik voelde me soms alleen. Mensen hebben zo weinig ruimte dat ze als het ware een schild om zich heen bouwen om zichzelf te beschermen. Ik had alleen oppervlakkig contact. Het is een harde wereld, zeker nu met de kredietcrisis, die is daar veel harder aangekomen. Sommige van mijn collega's grapt dat ze al maanden niet naar de kapper waren geweest, maar eigenlijk waren ze doodserieus. Ik heb een haat-liefdeverhouding met Londen. Van Engeland blijf ik houden, maar in Londen werken, nee, dan blijf ik toch altijd de *Dutch girl*. Volgend jaar ga ik mijn master doen aan de Academie van Bouwkunst in Amsterdam. Ik ben veel Nederlander dan ik dacht' / Stijn van Gils

Ben je een vrouw en wil je retesterk worden? Dan kun je beter van de pil afblijven. Onderzoekers uit Texas hebben 73 vrouwen aan een stevig trainingsprogramma onderworpen en extra eiwitten gevoerd. Pilslikkers kweekten zo'n zestig procent minder spierweefsel dan de andere vrouwen. Ook bevatte hun bloed een stuk minder anabole hormonen, die zorgen voor de groei van spieren. Dus sportvrouwen, op naar de drogist voor een pak condoms.

Op 19 april zou het beginnen, het Nederlands Kampioenschap Studentenpoker. Maar justitie wil de organisatoren vervolgen als het toernooi plaatsvindt. Volgens de wet mag alleen Holland Casino pokertoernooien organiseren. Studenten.net is meteen op zwart gezet. Maar de organisatoren hebben nog wel een alternatief plan. 'Misschien kunnen we het toernooi organiseren zonder inschrijfgeld en prijzenpakket. Dat plan zullen we justitie voorleggen.' / NM

PRIKBORD

stuur je foto's naar
prikbord.resource@wur.nl

VLAMMEN- WERPERS

'Op een avond waren we vurig op zoek naar een nieuwe 'vlammende' sport', mailt Bart Nijland. De student Plantenwetenschappen was in zijn keuken met studiegenoten Tom Hollemans, Willem-Ties Oosterhuis en Jonas van Duijvenbode. 'Het doel van het spel dat we bedachten, is om de lucifers te mikken op een papieren dartbord, en de locatie van de brandplek geeft de score weer. Deze foto's zijn voor altijd op ons netvlies gebrand, net als een paar blaren die de deelnemers opliepen bij het 'afvuren' van de lucifers.'

LAATSTE AVONDMAAL BIJ KSV

Er staan schnitzel en roomsoezen op het menu bij de mensa van KSV St. Franciscus op maandagavond 27 april. Dat is de laatste keer dat niet-leden welkom zijn. Pijn in het hart is overdreven, 'maar het is jammer', vindt mensaverantwoordelijke Lies Zandberg. Wageningen UR zet vanaf 1 juli 2009 de subsidie aan de openbare mensa's van SSR-W en KSV St. Franciscus stop.

De mensa van KSV sluit nu al, want de kok gaat per 1 mei elders kokkerellen. Hij geeft nu nog les aan de kookcommissie. De enorme mensa blijft namelijk niet compleet onbenut. Vanaf volgende week kunnen leden er op maandag en woensdag eten. Ook grotere groepen mensen die geen lid zijn, zijn welkom - als ze zich een week van tevoren aanmelden. De prijs voor een maaltijd stijgt naar vier euro. Nog steeds goedkoop

MENU

Oma's tomatensoep

✱

Schnitzel met zigeunersaus

Zomergroentenmix in roomkruidensaus

Country Cubes en Frisse tomatensalade

✱

Slagroomsoesjes met chocoladesaus

dus. Kan dat uit? 'Het wordt wel moeilijker, maar we willen grote groepen van bijvoorbeeld studieverenigingen de mogelijkheid bieden hier te eten. Met 25 man in een studentenhuis eten is lastig en uit eten gaan duur', legt bestuurslid Nadine Arce uit. De studentenvereniging met katholieke roots heeft al sinds 1949 een mensa. Toen betaalden leden één gulden voor een maaltijd. 'Destijds

woonden veel mensen bij een hospita en konden daar niet koken', schetst preses Bob Lambrechts. Bij de laatste openbare maaltijd neemt KSV afscheid van de kok. Net als afgestudeerde leden die voor het eerst als reünist voor de deur staan, wordt hij 'ingezongen'; leden zingen een lied vol persoonlijke plaagstootjes voor hem. En bezoekers krijgen als troost een gratis kop koffie toe. / Alexandra Branderhorst

